

Izhaja vsak petek. Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Rastko Bradašnja. Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje »Slovenski Jadran«. Direktor in glavni urednik Stane Skrabar. Za tisk odgovarja Franc Zdešar. Uredništvo in uprava v Kopru, Santorijeva 26, telef. 170. Posamezni izvod 10 din. Priloga »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Celoletna naročnina 500 din, za inozemstvo pa 1000 din ali 3,5 dolarja Bančni rač. 65-KB-1-Z-181.

Iz poročila o izpolnitvi družbenega plana OLO Koper za I. polletje 1956

Še je čas

Posamezne panoge gospodarstva so izpolnile v I. polletju plan z naslednjimi odstotki (od celoletnega plana):

industrija 35%, kmetijstvo 48%, gozdarstvo 49%, gradbeništvo 38%, promet 34%, trgovina 47%, gostinstvo 42%, obrt 46% in ostale dejavnosti 41%. Celokupna realizacija proizvodnje in blagovnega prometa je znašala 42% od letnega plana.

Če upoštevamo objektivne težave v tem času in še dejstvo, da je bila izpolnitev plana v I. polletju vsa leta nazaj vedno izpod 50%, smemo trditi, da imamo še vedno možnosti izpolniti letni plan v celoti.

Niža kot v povprečju je bila v industriji proizvodnja in predelava premoga, ki je dosegla le 26% letnega plana. Poleg investicijskih del, ki so v teku, so redno produkcijo ovirale redukcije električne energije v hudih zimskih mesecih. Te redukcije so se negativno pokazale tudi v mnogih drugih podjetjih oziroma gospodarskih panogah.

Izredno nizka realizacija — komaj 16% — v tovarni steklene galanterije v Hrpeljah je v glavnem posledica slabega gospodarjenja v tem podjetju; ovira, ki jo predstavljajo nedokončane investicije, pride šele na drugo mesto.

Z nedokončanimi investicijami imajo opraviti še mnoga druga podjetja kakor »TOMOS«, »Mehanotehnika«, »LAMA« in »ERMA«, pa so kljub temu dosegla še zadovoljive odstotke izpolnitve plana. To pa ne velja za »ERMO«, kjer je eden izmed vzrokov za komaj 18 odstotno izpolnitev letnega plana v I. polletju nerealen plan.

Odstotki, ki jih je dosegla industrija gradbenega materiala — 25 — in tekstilna industrija — 25 — ne povzročajo toliko skrbi, ker gre za panogi, za kateri je sezona šele v II. polletju.

PLAN ODKUPA

BO VERJETNO PRESEŽEN

Plan v kmetijstvu je bil izpolnjen v skladu s pričakovanji. Posledice hude zime so se pokazale v slabi letini žit, zgodnje povrtine, sadja in paradižnika. Ne glede na to so dosegle splošne kmetijske zadruge v I. polletju 49% letnega družbenega plana. To je treba v veliki meri pripisati večji aktivnosti za drug pri odkupu in s tem boljše mu zajemanju razpoložljivih tržnih presežkov. Glede na uspehe v I. polletju smemo računati s tem, da bo plan odkupa ob koncu leta celo presežen za 5 do 10%.

Izboljšalo se je poslovanje kmetijskih posestev. To dokazujejo zlasti posestva, ki so pretežno živinorejskega značaja in na katerih je torej proizvodnja vse leto več ali manj enakomerna. Takšna posestva so namreč dosegla nad 50% letnega plana, nekatera pa celo nekaj več (Prestranek 61,2% in Hruševje 66,2%).

Ribiški podjetji »Riba« in »Ribič« sta skupaj dosegli 37,3% plana. Razmeroma nizki odstotek gre v glavnem na račun izredno slabega ulova tune, s katerim se peča predvsem »Ribič« iz Pirana. Izpad bo delno mogoče nadoknaditi tako, da se bo »Ribič« preusmeril na drobno plavo ribo; seveda so cene za te ribe precej nižje.

Skupna izpolnitev plana v gozdarstvu znaša 49,4%. Posebej je (Nadaljevanje na 3. strani)

Z zasedanja Okrajnega ljudskega odbora Koper

Čudna stališča koprskih odbornikov

NERAZUMLJIVA ZAVRNITEV — ZAVRGLI SO 25, OZIROMA 37 MILIJONOV DIN — KRATKOVIDNOST ALI KAJ?

Minuli petek sta oba zbora OLO Koper na skupnem zasedanju razpravljala o nekaterih važnih gospodarskih vprašanjih, predvsem o izpolnitvi družbenega plana za prvo polletje, o čemer prinašamo poleg posebno poročilo.

Med drugim so odborniki raz-

Nekandjanj konvent s sprednje strani

Delavska solidarnost

1.500 delavcev našega okraja na proslavi 20-letnice tekstilne stavke v Kranju

Pred dvajsetimi leti, na dan 16. septembra so ob treh ponoči po odredbi klerofašističnega bana dr. Natlačena vdrlj v kranjske tekstilne tovarne oboroženi policaji in žandarji, da so s puškinimi kopiti in pendreki iz obratov pregnali stavkajoče delavce, ki so si hoteli s stavko priboriti znosnejše delovne pogoje.

Točno za obletnico teh revolucionarnih dogodkov bo v nedeljo 16. t. m. v Kranju mogoča proslava, na kateri bo govoril njen pokrovitelj tovariš Franc Leskošek-Luka, ki je tudi sam v imenu Partije pred 20. leti vodil priprave za stavko gorenjskih tekstilcev. Kakor iz vseh delov Slovenije, se bodo te proslave v Kranju udeležili tudi delavci iz našega okraja. Po dosedanjih prijavah sodeč se bo iz koprškega okraja udeležilo okoli 1.500 delavcev, članov sindikalne organizacije, ki udeležbo tudi organizira.

NA ZAGREBSKEM VELESEJMU RAZSTAVLJALCI ŠTIRIH KONTINENTOV

Ob prisotnosti predsednika republike Josipa Broza-Tita sp 7. t. m. slavnostno odprli 51. mednarodni velesejem. Na velesejmu razstavlja okoli 1500 razstavljalcev iz 26 držav Evrope, Azije, Amerike, Afrike in ZDA okoli 7500 izdelkov.

Na starem in novem delu velesejma je od jutra do noči zelo živahno. Sklepajo tudi že prve pogodbe in na mnogih tujih in naših strojih so napisali, da so prodani. Trgovinske delegacije proučujejo tržišče in kot kažejo prve izkušnje, bodo posli zelo uspešni.

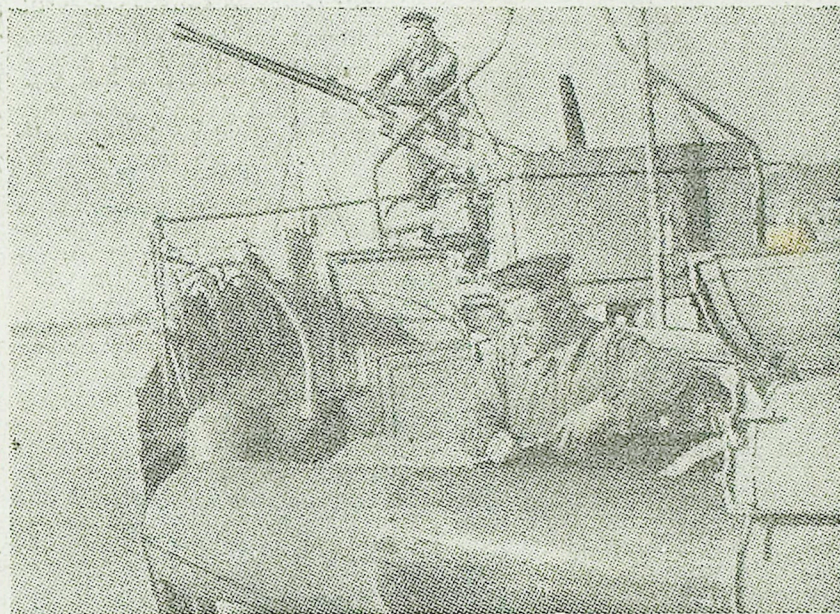
pravljali tudi o odobritvi investicij za obnovo oziroma ureditev poslopja bivšega konventa v Ankaranu pri Kopru. To poslopje naj bi bilo v sklopu tamkajšnjega podjetja »Turist« (glej podrobnosti na 7. strani). Za skupno adaptacijo je predvidenih 49 milijonov dinarjev. Za polovico te vsote, to je 25 milijonov dinarjev, so nameravali konkurirati na zveznem natečaju iz fonda za obnovo gostinstva, od koder bi dobili brezobvezno v dar to vsoto. Za preostali del je že obstajal med okrajem in koprsko občino dogovor, da bosta prispevala vsak po 5 milijonov, zveza pa bi prispevala že takoj vseh 25 milijonov. Ostanek bi koprška občina in okraj prispevala naslednje leto. Korist bi bila očitna, ker bi koprška občina praktično prispevala za ureditev tega turističnega objekta le 12 milijonov, medtem ko bi ostanek 37 milijonov enostavno dobila v dar.

Ko je predsedujoči Franc Klobučar, poudaril, da imamo Slovenci le nekaj kilometrov morske obale, ki jo je treba zato tem boljše urediti in zanjo zainteresirati turiste, kar bi v veliki meri omogočila prav adaptacija bivšega konventa.

Vse pa kaže, da odborniki vendarle niso razumeli pomena tega predloga, ker se je zgodilo, da so ga po ostri razpravi z veliko večino odklonili. Nerazumljivo je pri tem to, da so bili proti njemu zlasti okrajni odborniki, ki so obenem člani ObLO Koper (Zoran Zlobec in drugi). S tem so — hočeš nočeš — zavrgli brezobvezno pomoč skupnosti v znesku 37 milijonov, ki bi jih občina dobila za ureditev turističnega objekta prve vrste, katerega bo slej ali prej treba tako ali drugače rešiti propada. Dokazano je letos, da lahko Turist v Ankaranu še kako uspešno služi svojem namenu, če je v njem le dobro vodstvo.

Zato je opisan sklep o zavrnitvi omenjenega predloga gotovo prenačljeno in kratkovidno dejanje.

rb

Praznik Jugoslovanske vojne mornarice

V ponedeljek, 10. t. m. so po vseh naših večjih mestih, zlasti pa seveda tudi po vseh naših mornariških enotah svečano proslavili 14-letnico Jugoslovanske vojne mornarice. Na ta dan je bila v luki Podgora s prvimi pomorskimi enotami ustanovljena naša vojna mornarica, ki se je z začetno najskromnejšo oborožitvijo ob legendarnem junaštvu naših pomorščakov — borcev med narodnoosvobodilno borbo nenehno krepila ter se po osvoboditvi razvila v zanesljivega, moderno oboroženega in odlično izvežbanega čuvarja našega sinjega morja.

Aktivnost organizacije SZDL

ob nadomestnih volitvah

V OBCINSKI LJUDSKI ODBOR V KOPRU

V nedeljo bodo v Kopru nadomestne volitve za člana občinskega ljudskega odbora na izpraznjeno mesto v volilni enoti št. 5 (IV. mestna četrt SZDL ali tako imenovana Bosa draga).

Na volitve se je organizacija SZDL temeljito pripravila. Po tehtnem preudarku je bilo na množičnem sestanku minuli teden sklenjeno, da na to mesto kandidirajo svojega člana in predsednika občinskega odbora SZDL Koper Ivana Korošca. Ta je že doslej s svojim požrtvovalnim delom v SZDL, zlasti pa z delom v reševanju zapletenih gospodarskih vprašanj, dokazal, da bo svoje volitve tudi na tem mestu uspešno zastopal.

Včeraj je IV. mestna četrt SZDL priredila množični sestanek, na katerem je povabila svojega kandida-

ta Korošca in ga predstavila volivcem. Tovariš Korošec je na sestanku razpravljal s člani SZDL o najnujnejših gospodarskih vprašanjih občine in skupnosti na sploh in odgovorjal na številna vprašanja. S pametnim in tehnim razglabljanjem je pokazal, da je vsečak v političnih in gospodarskih vprašanjih. Zato bodo volitvi v nedeljo, 16. t. m. prav radi in z veseljem oddali svoj glas zanj, ker vedo, da bo v primeru izvolitve tovariš Ivan Korošec znal dobro zastopati njihove koristi v ObLO Koper, hkrati pa te vskaditi s splošnimi potrebami.

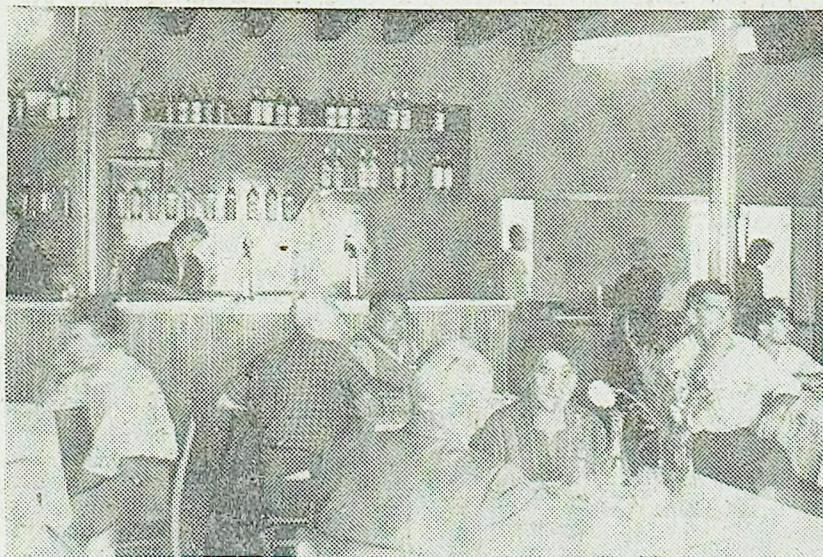
S III. PLENUMA OK LMS V KOPRU

Napori za politično-ideološko vzgojo mladine

V Kopru so v torek razpravljali na plenarnem zasedanju okrajnega komiteja LMS o ukrepih, potrebnih za strokovno in ideološko izobrazbo mladih delavcev in vajencev.

Osrednja točka dnevnega reda je bila razprava o predlogu programa politično ideološkega dela. To delo naj bi teklo preko Ljudskih univerz. Druga važna oblika naj bi bili marksistični krožki, nato pa seminarji. Sprejeli so točen program dela za bližnjo prihodnost.

V razpravi ob koncu plenuma je Julij Tiel, organizacijski sekretar OK ZKS, priporočil mladim aktivistom, naj se v tem pogledu obravnavajo predvsem na ljudi v lastni komuni. V okraju je 20 do 30 ljudi z visokimi političnimi kvalifikacijami. Ti bi lahko zelo veliko pomagali kot predavatelji. Pomoč pri tem delu pa bodo mladincem nudili še OO SZDL in OK ZKS ter občinski odbori SZDL in komiteji ZK, ki pravkar formirajo aktivne predavatelje, razen tega pa tudi člani Poverjenstva Društva novinarjev Slovenije v Kopru.

V Kopru so minuli teden spet odprli v rekordnem času preurečeno najbolj obiskovano gostišče »Turist« (bivšo Taverno). Obnova je stala nekaj manj kot dva milijona, vendar pa je zdaj ta gostinski lokal popolnoma spremenjen — na dobro seveda — in je pričakovati, da bo v prihodnje še bolj obiskan.

Sprejem PO SVETU

Sovjetsko-japonska pogajanja bodo obnovili? Japonska je te dni napravila določene diplomatske korake za obnovo nedavno prekinjenih pogajanj v Moskvi o sklenitvi mirovne pogodbe s Sovjetsko zvezo. Japonska je predlagala, naj ne bi pri obnovljenih pogajanjih načelniki vprašanja spornih ozemelj. Razpravljali bi le o formalni ukinitvi vojnega stanja med obema deželama, o repatriaciji vseh japonskih ujetnikov, o članstvu Japonske v OZN in o sporazumu o ribolovu.

Adenauerjeva nota je prišla prepozno! Tako menijo diplomatski opazovalci o poslanici bonnske vlade Sovjetski zvezi glede združitve Nemčije. V poslanici navaja zahodna nemška vlada že stare koncepte o pogojih za združitve — to je volitve v obeh delih Nemčije in upostavitve demilitariziranih con vzdolž vzhodne meje bodoče države kot poročilo za varnost. Zelo malo pa je govora o razorožitvi, čeprav je Sovjetska zveza večkrat poudarila, da mora biti to prvi korak na poti k združitvi dežele. Diplomatski opazovalci menijo, da je glavni namen Adenauerjeve poslanice zadovoljiti domače elemente, ki so v zadnjih letih večkrat zahtevali pogajanja s Sovjetsko zvezo. Vendar je prišla akcija zahodne nemške vlade prepozno in v zelo neugodnem trenutku, ko so prepovedali KP Nemčije in rehabilitirali esesove v novi vojski. Le v primeru, če bi nota Bonna pomenila uvod v razdobje bolj aktivnega vključevanja Zahodne Nemčije v obravnavanje drugih evropskih sporov, bi jo lahko kljub pomanjkljivosti označili kot dobrodošlo.

Vnebij vestah

BONN: Predstavnik zahodno-nemškega ministrstva je izjavil, da se od 500 tisoč vojakov, kolikor jih je določeno za novo armado, 220 tisoč prijavilo prostovoljno. Isti predstavnik je povedal, da bo do konca leta pod orožjem 96 tisoč mož. Zdaj jih je pod orožjem 53 tisoč.

AMAN: Te dni je prišlo kakih sto izraelskih vojakov na jordanško ozemlje in streljali na jordanke kmete in pripadnike nacionalne garde. Med streljanjem, ki je trajalo skoraj dve uri, je bilo 6 izraelskih vojakov ubitih, medtem, ko je bil en Jordanec ranjen. Potem se je izraelska enota umaknila in pustila na jordanški strani mrtve. V zvezi s tem incidentom je vložil Jordan pritožbo na komisijo ZN za nadzorstvo premirja.

DUNAJ: Avstrijski kancler Raab je na dunajskem velesojmu obiskal tudi jugoslovanski paviljon in se dalj časa zadržal pri ogledovanju razstavljenih predmetov.

TOKIO: Japonsko ministrstvo financ je sporočilo, da bodo Japonsko obiskali guvernerji centralnih bank petih ali šestih azijskih držav, da se pogovorijo o ekonomskem sodelovanju.

ŘIM: Obveščeni krogi izjavljajo, da bo ameriška šesta flota lahko evakuirala Američane iz Egipta, če se bo položaj okrog Suez poslabšal. Flota bo avtomatično prevzela nase zaščito Američanov.

AMAN: Britansko veleposlaništvo je svetovalo svojim državljanom, naj zapuste Jordan. Poberni nasvet so poslali britanskim državljanom že pred 10 dnevi, vendar še ni prišlo do praktičnih ukrepov.

NEW YORK: V nekaterih južnih državah ZDA so izdali izredne varnostne ukrepe, do katerih je prišlo v zadnjih dneh v zvezi s sklopom o sprejemanju črnskih otrok v javne šole. V pripravljenosti so štirje tanki in 600 članov narodne garde, ki bodo skrbeli za potrebno varnost.

KARACI: Predsednik pakistanske vlade Caudri Mohamed Ali je odstopil in se je tudi odrekal funkciji voditelja stranke muslimanske lige.

Pomemben govor Togliattija. Generalni sekretar italijanske komunistične partije je imel te dni v Pistoji pomemben govor o vprašanju združenja Socialistične in Socialdemokratske stranke in o sušnem vprašanju. Med drugim je izjavil, da je vprašanje združitve teh dveh strank velikega pomena za delavsko gibanje. Opozoril je, da je razcep v Socialistični stranki leta 1947 hudo škodil delavskemu razredu in poudaril, da Komunistična partija ne more nasprotovati prizadevanju, da bi se Socialistična in Socialdemokratska stranka spet zblížali in potem ponovno združili.

O Suezu pa je Togliatti rekel, da morajo biti italijanski delavci solidarni z egiptovskim narodom, katerega zahteve so popolnoma upravičene. Poudaril je, da italijansko ljudstvo ne sme dopustiti, da bi ga zapletli v oborožen spopad zaradi britanskih in francoskih koristi. Najbolje bi bilo — je dejal Togliatti — če bi suezsko vprašanje obravnavali v okviru OZN.

Ču En Laj o Cipru. Predsednik kitajske vlade je v razgovoru z grško parlamentarno delegacijo, ki je prišla na obisk v Peking, poudaril, da LR Kitajska brezpogojno podpira ciprsko ljudstvo v njegovem boju za neodvisnost. Glede odnosov med obema deželama pa je dejal, da sta Grčija in LR Kitajska v podobnem položaju. Obe državi sta trpelj zaradi tujega imperializma — je dejal — in Ciper je za Grčijo isto, kar je Formoza za LR Kitajsko.

Medtem se na Cipru nadaljuje izkrcavanje francoskih čet, akcije osvobodilnega gibanja EOKA pa so na dnevnem redu. V začetku tedna so pristaši EOKA tudi prvič napadli francoske vojske. Na cesti Nikosia—Famagusta so namreč iz zasede streljali na neki francoski vojaški kamion.

Kritika na račun preskrbe na Poljskem. V Varšavi se je zaključilo zasedanje poljskega Sejma. Številne razprave so posvetili prečim vprašanjem s področja gospodarstva in notranje politike dežele. Več poslancev je ostro kritiziralo centralne uprave industrijskih panog in naglasilo, da je v njih precej strokovnjakov, ki so mnogo bolj potrebni tovarnam, rudnikom in raznim podjetjem. Zavzeli so se tudi za operativnejši Sejm. Poslanec Hohfeld je med drugim dejal, da se mora Sejm pogosteje sestajati, ljudski poslanci pa morajo biti v stalnem stiku z ljudstvom in z vladnimi krogi.

Odslej Leninove nagrade za mir. Moskovski radio je sporočil, da je Vrhovni sovjet ZSSR objavil odlok o ukinitvi Stalinove mednarodne nagrade za mir. Odslej bodo to nagrado imenovali po Leninu.

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Različne osnove atlantske in arabske solidarnosti

Zagovorniki internacionalizacije Suezkega prekopa na Zahodu so se začeli sklicevati na tako imenovano »atlantsko solidarnost«, ker pač nimajo dovolj trdnih dokazov za svojo tezo. Pri tem omalovažujejo podporo arabskih dežel, ki jo le-te nudijo Egiptu, oziroma arabsko solidarnost v suezski krizi. Britansko-francoski politični krogi in večji del tiska sta bila v tem zelo aktivna po Londonški konferenci, posebno pa še v zvezi z razgovori med komitejem petorice in predsednikom Naserjem v Kairu in sestankom Stalnega sveta Atlantskega pakta v Parizu. Ta poskus, da bi javnosti čim prej vsilili določeno gledanje in tako ustvarili na nasprotnika psihološki pritisk, nam sam po sebi zada povsem logično vprašanje: kakšne so danes osnove, in kakšni so nameni dveh nasprotnih si solidarnosti — atlantske in arabske?

Atlantska solidarnost je vzkliła v Zahodni Evropi, da bi reševala evropska, oziroma zahodno-evropska vprašanja. Če se spomnimo tega, potem se nam zdi sklicevanje na atlantsko solidarnost nekam čudno, posebno še v tem trenutku, ko si Egipt prizadeva, da bi dobil nad Suezskim prekopom suverene pravice in ko

Razgovori med egiptovskim predsednikom Naserjem in odborom petih zastopnikov londonske konference, ki so trajali od 3. do 9. septembra, so se končali. Ob koncu teh razgovorov sta Naser in Menzies izmenjala pismi, v katerih sta znova pojasnila vsak svoje stališče.

Predsednik odbora petih, Menzies, ugotavlja v svojem pismu, da so razgovori v Kairu »razkrili globoka nesoglasja glede načel in načinov, kako bi se lotili problema, spričo česar je jasno, da nobeno nadaljevanje razprav ni moglo spreminiti sedanjega položaja.« Nato je Menzies ponovil dva glavna predloga, ki jih je 18 dežel sprejelo v Londonu: da je treba upravljanje prekopa odvzeti Egiptu in da naj se za upravljanje ustanovi mednarodni organ, kjer bi lahko tudi sodeloval Egipt. Naser pa je v svojem pismu dejal, da si je »težko zamisliti kaj bolj izzivalnega za egiptovski narod, kot je načrt 18 dežel o mednarodnem nadzorstvu nad prekopom.« Naser nadalje pravi, da je takšno ravnanje samo po sebi obsojeno na neuspeh, poudarja pa, da je politika egiptovske vlade glede Suezkega prekopa v tem, da ostane mednarodna uporaba prekopa brez diskriminacije svobodna in da je Egipt pripravljen za vse zainteresirane države skleniti nov

Predsednik Indonezijske republike dr. Sukarno prispel v Jugoslavijo

Kot gost predsednika republike Tita in naših narodov se bo mudil v naši državi šest dni. Med drugim bo obiskal tudi Bosno in Hercegovino in Hrvatsko. V beograjskih političnih krogih poudarjajo v zvezi z obiskom, da imata obe državi podobna gledišča o najvažnejših mednarodnih vprašanjih in podobne težnje po razvoju narodnega gospodarstva. Beograjski razgovori med jugoslovanskimi in indonezijskimi državniki se bodo nanašali na nadaljnjo poglobitev sodelovanja in prijateljskih stikov med obema državama. Izmenjali pa bodo tudi mnenja o najbolj perečih vprašanjih naših dni.

Jugoslavija je priznala Indonezijo 27. decembra 1949, takoj ko je dosegla neodvisnost. Diplomatske odnose so uredili leta 1954. Letos poleti pa so na pobudo Indonezije obe poslaništvi povišali v veleposlaništvi.

Zapleti okrog suezkega vprašanja

Egipt za mirno rešitev spora

NASERJEVA ZAGOTOVILA ZA NEMOTENO MEDNARODNO PLOVBO SKOZI SUEZ SO SPRAVILA ZAHOD V ZAGATO

sporazum o svobodni plovi po prekopu, o njegovem vzdrževanju, o tarifah in poroštvih. Egipt bi privolil tudi v ustanovitve posvetovalnega odbora zainteresiranih dežel.

Egipt je pustil odprta vrata za nadaljnja pogajanja, toda samo v okviru spoštovanja njegove suverenosti. Diplomatski krogi ugodno ocenjujejo te egiptovske pobude, v prepričanju, da zahodne države ne morejo odkloniti pogajanj, ne da bi se dokončno kompromitirale, kot agresorji.

V ponedeljek so se po prihodu predsednika odbora petih Menzies v Londonu brž sestali predsednik in

zunanji minister francoske vlade z najvišjimi angleškimi predstavniki, pod Edenovim predsedstvom pa je bila še seja ožjega kabineta britanske vlade, katere so se udeležili tudi ministri za vojsko, letalstvo in mornarico. Vsekakor pa mora dati pooblastila za nadaljnje korake še angleški parlament.

Glede stališča ZDA prevladuje mnenje, da tamkaj razmišljajo o predložitvi suezke zadeve Varnostnemu svetu OZN, pri čemer obstaja bojazen, da bi utegnili vse to povzročiti tudi vprašanje Panamskega prekopa, ki ga imajo v rokah Amerikanci.

Potrebni so nam kmetijski kadri

Na Primorskem imamo dve šoli, na katerih vzgajamo bodoče kadre v kmetijstvu, in sicer v Lozah pri Vipavi in v Ravnah pri Pivki. Resnici na ljubo moramo povedati, da je odziv za vpisovanje v ti dve šoli zelo slab, čeprav na njih predavajo odlični strokovnjaki in so si dosedaj gojenci pridobili precejšnjo znanje. Namen teh šol je vzgojiti dobre in napredne kmetijske delavce v vseh panogah kmetijstva. Kmetijska šola v Ravnah usposablja mlade kmetovalce predvsem v sadjarstvu in živinoreji, v Lozah pa v vinogradništvu in vrtnarstvu. Pouk traja eno šolsko leto. Vsi učenci, ki so doslej obiskovali ti dve šoli, so bili zelo zadovoljni in so svoje znanje prenesli v praktično delo na svojih posevkih, zadrugah ali pa ekonomijah. Vzdrževalnina v obeh šolah je 3000 dinarjev mesečno, ki jo v glavnem plačajo zadruga in Okrajna zadružna zveza. Pouk se prične 15. septembra, za sprejem pa zadostujeta dva razreda gimnazije, osemletka ali pa osnovna šola in starost najmanj 16 let.

Obe šoli imata precejšnjo zmog-

Naša parlamentarna delegacija v ČSR

Te dni se mudi na Češkoslovaškem naša parlamentarna delegacija, ki jo vodi predsednik ljudske skupščine Miha Marinko. Vzdušje prijateljskih in odkritosrčnih razgovorov je bilo ustvarjeno kaj hitro. Že prva srečanja, ki so minila večinoma v uradnih stikih, pa vendar niso bila zgolj to, so razbila protokolarno zadržanje. Parlamentarna delegacija si bo ogledala zgodovinske in druge znamenitosti in obiskala večja industrijska središča.

Nalezljive bolezni v koprskem okraju

V zadnjem času se je pojavilo več epidemij nalezljivih bolezni, zato ni nič čudnega, da vlada za to tolikšno zanimanje. Naj vam damo številčni pregled o gibanju glavnih nalezljivih bolezni v našem okraju za prvih osem mesecev letošnjega leta. S temi podatki razpolaga Okrajna higienska postaja v Kopru.

Letos je bilo precej primerov ošpic in sicer 225 (največ v februarju 93, najmanj pa v juliju 3); v istem razdobju lanskega leta je bilo le 45 primerov.

V primeri z lanskim letom je bilo le nekaj več obolelih za skrlatinko in sicer 180 (največ v mesecu januarju — 43, najmanj pa v februarju — 7), lansko leto 164.

Občutno manj pa je razsajal letos oslovski kašelj, bilo je le 22 primerov (največ v januarju 11, zadnje tri mesece pa ni bilo nobenega primera), medtem ko je bilo lani 453 primerov.

Primerov davice je letos nekaj več — 26 (največ v maju — 8, v marcu nič), lani jih je pa bilo 20.

Medtem ko v ostali državi zelo razsaja otroška paraliza in je čedalje več primerov te bolezni, smo imeli v našem okraju letos le dva primera in sicer po enega v januarju in v juliju; lansko leto jih je bilo 6.

Letos smo imeli samo en primer tetanusa (v marcu), lani pa smo imeli tri primere.

Epidemični hepatitis (nalezljivo obolenje jeter) je tudi v porastu. Letos smo imeli 41 primerov (največ v januarju — 10, najmanj februarja — 2); lani 24.

Tudi primerov paratifusa je letos več in sicer 13 (največ junija — 6, prve tri mesece pa nič); lansko leto 6.

Letos je bil en sam primer tifusa in to v marcu, v lanskem letu smo imeli 4 primere.

Primerov meningitisa smo imeli letos 243 (največ v juniju 124, v januarju pa nič).

dr. Polde Hladnik

VARŠAVA. Poljski sejem je sprejel predlog o spremembi zakona o delovni disciplini. Dosedanji zakon je predpisoval zelo hude sankcije za zapustitev dela. Do sedaj je bilo za take prestopke pristojno sodišče, odslej pa se bo to urejalo v okviru podjetja.

Ob izvajanju letošnjega družbenega plana

ZAMUJENO JE TREBA DOHITETI

(Nadaljevanje s 1. strani)
vredno omeniti izpolnjevanje sečnega plana v zasebnih gozdovih. Doseženih je bilo 46,7%, kar opravičuje pričakovanje, da bo plan do konca leta izpolnjen.

PRİČAKOVANJE ŽIVAHNEJŠE GRADBENE DEJAVNOSTI V II. POLLETJU

Stanje v gradbeništvu je bilo jasno že ob začetku letošnjega, za to gospodarsko panogo — zaradi sprememb v investicijski politiki kritičnega leta. Če dodamo še zelo pozno sprejemanje družbenih planov, tedaj smo z doseženimi 38% lahko še kar zadovoljni. Jasno je namreč, da bo gradbena dejavnost v II. polletju precej živahnjša. Od gradbenih podjetij je doseglo najboljši odstotek izpolnitve plana podjetje »Gradbenik« iz Izole in sicer 48%.

PROMET POD VPLIVOM OBJEKTIVNIH SIL

Promet — sem spada tudi »Splošna plovba«, Piran — je realiziral v I. polletju 41,7% plana. Razlogi za to so večinoma objektivni: ladji »Neretva« in »Bihač« sta v popravilu, tovarni promet pri »Slavniku« je bil manjši zaradi prehodnega zastoja v gospodarstvu v prvih mesecih leta (novi predpisi in instrumenti) in preusmeritve investicijske politike, na osebnege pa je zelo vplivala epidemija meningitisa. Edino v podjetju »Primorje«, Piran je nizki odstotek — 28% — posledica v glavnem subjektivnih vzrokov, namreč nerealnega upanja na vozila, za katera pa ni bilo nobene garancije, da jih bo podjetje dobilo.

ZA IZPOLNITEV PLANA TRGOVINE SO POGOJI

Skupni plan trgovskega prometa (na debelo, na drobno in izvoz-uvoz) je za 0,4% večji kot lani. Od tega plana so izpolnili: trgovina na debelo 43,1%, trgovina na drobno 41,7% in zunanja trgovina 54,1%, skupno 46,8%. — Zlasti na notranjo trgovino so vplivali nekateri že omenjeni vzroki, kakor epidemija meningitisa in manjše investicije, razen tega pa še maloobmejni promet (pozitivno v živilski, negativno v trgovini z industrijskimi izdelki). — Pričakovati je, da bo plan trgovskega prometa ob koncu leta izpolnjen. Računati pa je treba s tem, da bo realizirala trgovina zaradi spremenjenega načina trgovanja (izpad kompenzacijskih poslov in prodaja uvoženega blaga na aukcijskih mestih) okrog 200 milijonov dinarjev dobička manj, kakor je bilo planirano.

V GOSTIŠČIH BOLJE KOT LANI

Turizem in gostinstvo sta dosegla 42,5% od letnega plana. Razlogi (najprej slabo vreme, potem spremembe cen in odpovedi tujih potovalnih uradov, nato epidemija meningitisa) so dodobra znani in jih ni treba ponovno obravnavati. Poudariti pa je treba, da so se ti razlogi odrazili v glavnem le v turizmu (Portorož, Piran, Fiesa in An-

karan), da pa niso bistveno vplivali na promet gostišč. Maloobmejni promet je gostiščem v občinah Hrpelje in Sežana celo pomagal saj so tam dosegla 57,5% oziroma 52,7% letnega plana. V drugi polovici leta se stanje v turizmu ne bo popravilo tako, da bi ta panoga nadoknadila vse, kar je »izgubila« v I. polletju. Za promet v gostiščih pa lahko trdimo že sedaj, da narašča. Upravičeno je zato pričakovanje, da bo letni plan presežen za 1 do 2%.

OBRTNIŠKO VPRAŠANJE JE TREBA SISTEMATIČNO OBDELATI

V absolutnih zneskih je razvoj obrti razveseljiv. Lani je bila dosežena realizacija v znesku 1.300 milijonov dinarjev, od letošnjega plana v znesku 1.838 milijonov dinarjev pa je ta panoga dosegla v I. polletju 867 milijonov ali 47,1%. Glavna naloga na tem področju je sistematična in študijska obravnava vprašanja obrti kot celote, z ozirom na perspektivni razvoj in potrebe prebivalstva. Te naloge se bo morala lotiti Obrtna zbornica.

SLAB DOKAZ SREDSTEV, OPOZORILO ODDELKOM ZA FINANCE

Od skupnih sredstev, ki jih predvideva družbeni plan in s katerimi razpolagajo okraj, občine in gospodarske organizacije, je bilo v I. polletju realiziranih 935 milijonov ali 31,7%. Ta realizacija zaostaja za splošnim gospodarskim dogajanjem za 10—15%. Razlogi za to zaostajanje so zelo različni; večinoma so samo subjektivnega značaja. Zelo slabo so se izterjevali davki od kmetov in zavzancev iz samostojnih poklicev; nekatera podjetja so dosegla dobiček, ki bi morali biti glede na predvideno dinamiko plana večji; mnoge gospodarske organizacije ne izkazujejo v polletnem obračunu dejanskega finančnega stanja; družbeni plani so bili sprejeti zelo pozno in odtod izvirajo zaostanki v plačilu raznih obveznosti do družbe.

Posledica navedenega stanja je, da so izdatki v I. polletju presagali dohodke: okrajni izdatki (352,3 milijonov dinarjev) so presegli dohodke (218,4 milijonov dinarjev) za 133,9 milijonov dinarjev, občinski izdatki (314,6 milijonov dinarjev) pa so presegli dohodke (247,6 milijonov dinarjev) za 67 milijonov dinarjev.

Od dohodnine, ki jo morajo plačati kmetje, je bilo v I. polletju pobrane (plačane) komaj 35,3%. Najslabše je bilo stanje v občini Izola (9,7%) in Piran (14%).

Še slabše je bilo z občinskimi dokladi: od letnega zneska po planu so kmetje v I. polletju plačali komaj 6,9%. — Ti zaostanki zahtevajo od oddelkov za finance občinskih ljudskih odborov, da se resneje zavzamejo v II. polletju za to delo in da ga uspešno opravijo.

Razni skladi so bili realizirani takole:

okrajni investicijski sklad 106,6 milijonov = 34,7% plana
okrajni sklad za posp. kmetijstva 6,9 „ = 64,3% „
okrajni cestni sklad 9,5 „ = 46,1% „
okrajni gozdni sklad (se je začel plačevati šele v II. polletju) 33.— „ = 33,8% „
okrajni gasilski sklad — „ = 29,0% „
stanovanjski skladi (pri občinah) 111.— „ = 36,6% „
občinski investicijski skladi 65,2 „ = 31,6% „

NEKAJ PREDLOGOV

Upoštevaajoč to, ne ravno razveseljivo stanje proračunskih dohodkov in dohodkov raznih skladov so sestavljali poročila predložili razne ukrepe, ki naj odstranijo nesorazmerja v dotekaniu dohodkov in sredstev skladov. Od teh naj omenimo naslednje:

V izdatkih okrajnega proračuna naj se uvede skrajno varčevanje, izdatki sami pa naj se omejijo na 90% plana. To priporočilo naj da okrajni ljudski odbor tudi vsem občinskim ljudskim odborom.

Oddelki za finance pri občinskih ljudskih odborih morajo vestneje in učinkoviteje izterjevati dohodke prebivalstva.

Pri republiških in zveznih organih je treba posredovati v tem smislu, da se izpad proračunskih

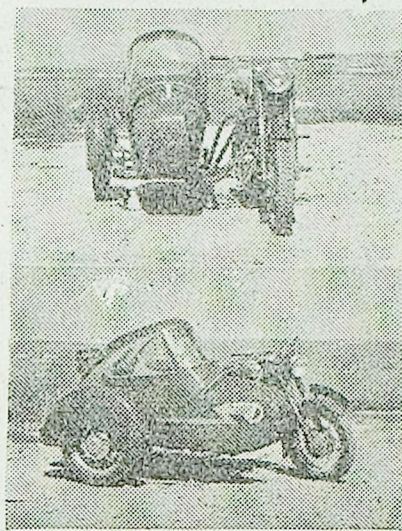
Velik uspeh slovenskih vinogradnikov

Pisali smo že o uspehu II. mednarodne vinske razstave na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Ta je bila pred dnevi zaključena. Njena bilanca je bila izredno pozitivna zlasti za slovenske proizvajalce vin.

Uspeh II. mednarodne razstave vin je bil dosežen tudi na komercialnem področju, saj se je višina sklenjenih kupčij dvignila od lanskih 1,5 milijona din na letošnjih 2,2 milijona dinarjev. Največje komercialne uspehe so dosegla podjetja: »Slovenija vino« iz Ljubljane, »Istra vino« iz Reke, »Jugovino« iz Splita, »Vinoeksport« iz Umaga, »Kmetijsko posestvo Čoka« iz Banata, »Vinalko« iz Splita, »Tikveš« iz Kavadercev v Makedoniji ter »Vino Koper«.

Mednarodne vinske razstave so že postale nekaka tradicija, kajti sam uspeh teh je pokazal, da je Ljubljana zelo primerno mesto za prirejanje takih razstav.

P. S.

Pred kratkim so začeli v tovarni Tomos izdelovati takšne prikolice za 250 ccm in težje motorje.

Mavrica nad Ex Ampeleo v Izoli

V Izoli imamo zopet novo ime: »Iris«. Tovarna ribjih konzerv »Ampelea«, ki si je prej pripela en »ex«, je sedaj »Iris«.

Ne bi bilo vredno besed, če bi stvar ne bila tako značilna pri nas in tako nerodna, kakor le more biti Iris ime za tvornico ribjih konzerv. To naj bi morda pomenilo »Industrija (!) Ribjih izdelkov — Slovenije« ali morda »Industrija Ribjih (konzerv) ISola«? Prvič dá takšna sestavljenka začetnih črk nesrečno ime, ki ni razumljivo, drugič zato, ker dopušča domnevo, da »IS« pomeni italijansko »Isolo«, dalje, ker je iris »italijanska« beseda in s tem drugi poklon Italijanom in blagovčnosti njih jezika, ta pa ne pozna ne »iride«, ne pesniškega »iri«, temveč le »Iris«. Beseda je grškega izvora, prevzela jo je latinščina, in pomeni »mavrica«. Tako imamo v Izoli dve »Mavrici«, pošteno slovensko in latinsko »Iris«, kar pomeni za Italijane — italijansko; izgleda, da se tega tovariši pri Ampeleji ali Ex Ampeleji ne zavedajo in na jim to povem, kajti Italijane poznam, vsaj v tem oziru zelo dobro.

Pojdimo dalje v »proučevanju« »Iride«. Ime in beseda iris je ženskega spola in jo je treba sklanjati takole: tvornica Iris, tvornice Iride, tvornici Iridi, tvornico Iris, pri Iridi, z Irido. Mogoče pa so si jo mislili moškega spola: Iris, Irida, Irida, Irida, itd? Tudi v tem imajo smolo, ker je tvornica, njih (češka!) tovarna, mavrica, očesna irida in

nebesna, Ampelea — sama ženske besede.

Končno pa je Iris z veliko začetnico, kot ime — boginja mavrice in poslanka bogov — ženska. Če vprašamo v grški mitologiji po njej, ne bodo informacije prijetne. Iridina žlahta je namreč aristokratska, pa odurna. Njene sestre so Harpije, odurne ptice z ženskimi glavami (namesto starega »Arrigoni-rijevoga« galeba narišimo Harpijo na ribi!), oče je morskata spaka Thaumantias, zato ima Iris 3000 tet (bolje strin). Iridina sestra Arke je špionirala za Titane, zato jo je Zen degradiral (ji odtrgal mavrično pisano krilo) in jo obsodil na katorgo v Tartaru. O stricih in tetah z očetove strani tudi ne bi vedel povedati kaj dobrega, šele stara očeta in stari materi so na boljšem glasu. Iris sama je mavrična ptica, napol Harpija. Ker je ostala zvesta bogovom, je njih poslanka in pomirja grešnike z bogovi, na ta način, da jim prinaša — smrt! Posebno simpatično mitološko figuro torej tudi ta Iris ne predstavlja, čeprav je v zvezi z morjem in — žre ribe! Mogoče je ta moment odločujoč? — ne vem! — Puščam na strani druge mitologije, ker je Iris vendar Grkinja, toda simbolika mavrice drugod ne pomeni nič dobrega.

Končno naj omenim še Indijo, kjer pomeni »Iris« — požrešnost in je zapeljala prva človeka v greh: pitje opojne pijače! Toda naša doba, boste rekli, se je otresla stare mitologije in simbolike in je — stvarnejša: Mavrica na nebu je vendar krasen naravni pojav. Politično pa bi vendar rekel, da je vlačuga, ker je — vseh barv — in te simbolike se tudi naša doba še ni otresla. Pa recimo, da je mavrica stvarni znak Ampeleje. Kaj pa proizvajata Tvornica ribjih konzerv v mavričnih barvah? Tekstil, pletenine, barve, optične predmete, ali kaj? Menda le ponižno obarvane ribice v olju, nič mavričnega, ali bolje — iridnega! Kdaj bomo enkrat pametni v izbiri imen?

A. M.

ŽIVAHNA DEJAVNOST RDEČEGA KRIŽA

Okrajni odbor Rdečega križa v Kopru je sklical v torek 11. septembra sestanek z vsemi predsedniki in tajniki občinskih odborov RK. Ta organizacija je dosegla v preteklem letu znatne uspehe. Pomnožilo se je število vaških odborov, pa tudi članov. Posebno uspešna je bila krvodajalska akcija. Razpravljali so tudi o akciji za razdeljevanje pomoči socialno ogroženim, katere bodo deležni najbolj potrebni. Sklenili so, da bodo tudi v prihodnje nadaljevali s tečaji o zdravstvenem prosvetljevanju, ki so lani obrodili lepe uspehe. V svojem načrtu za prihodnje leto so si zastavili še več koristnih akcij, kot gospodinske tečaje, osnovanje delavskih menz, kjer bi bilo moč dobiti mleko brezplačno, in podobno. Govorili so tudi v organizaciji Tedna borbe proti tuberkulozi ter o akciji za zbiranje prispevkov zimske pomoči za naše malčke, gojence mladinskih domov in partizanske sirote.

TEDEN DNI PO Jugoslaviji

LETINA INDUSTRIJSKIH RASTLIN. Kmetijski strokovnjaki predvidevajo, da bo povprečni pridelek domala vseh industrijskih rastlin nekoliko manjši, kot pa je bil lansko leto. Neugodni vremenski pogoji spomladi so povzročili slabše zasejanje rodovitnih površin. Samo sončnic je letos posejanih na kakih 25.000 ha manj, kot v preteklem letu. Prav toliko so zmanjšane tudi površine, kjer sejejo konopljo.

KMETIJSKI VELESEJEM. Od 15. do 23. t. m. bo v Novem Sadu kmetijski velesejem na katerem bodo razen naše države razstavljale še Avstrija, Vzhodna in Zahodna Nemčija, Nizozemska, ZSSR, Svica, Francija, Italija, Madžarska, CSR in Švedska.

DELEGACIJA JLA NA KITAJSKEM. V ponedeljek je odpotovala na obisk v LR Kitajsko delegacija JLA, ki jo vodi generalni polkovnik Kosta Nagy.

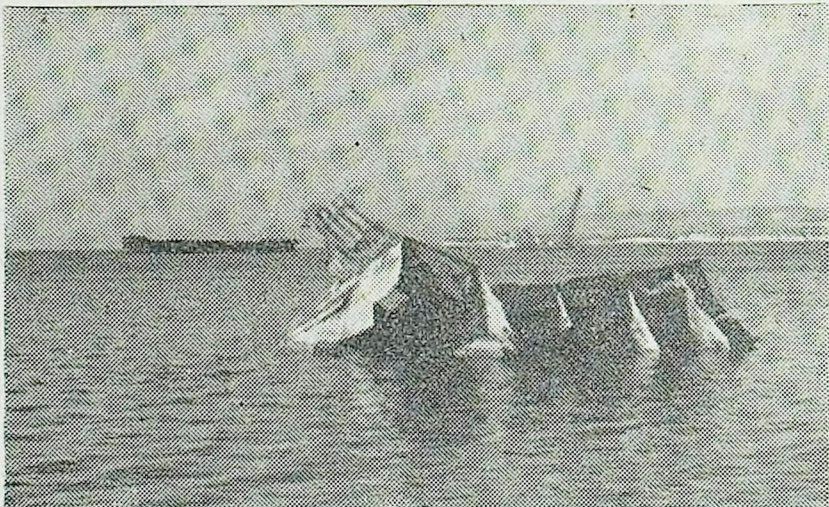
PRVI SESTANEK O DJERDAPU. Med 20. in 24. septembrom se bosta v Djerdapu sestali delegacija Romunije in Jugoslavije. Načelno bodo razpravljali o izgradnji hidrocentrale v Djerdapski sootiski. To bo prvi uradni sestanek predstavnikov obeh zainteresiranih dežel, na katerem bodo stvarno razpravljali o izgradnji tega hidroenergetskega sistema.

PROSLAVA DNEVA MORNARICE. V ponedeljek so v vseh komandah, garnizonih in enotah JVM svečano proslavili štirinajstletnico Jugoslavanske vojne mornarice. Glavna svečanost je bila v Splitu. Svečanosti so se pravzaprav začele že v nedeljo v Podgori, kjer so 10. septembra leta 1942 formalni prvi partizanski pomorski odred.

DALJNOVOD MOSTAR—SPLIT. Ta mesec bodo začeli graditi daljnovod med Mostarjem in Splitom. Združil bo elektroenergetske vire Bosne in Hercegovine z Dalmacijo. Tako bo znatno ublaženo pomanjkanje električne energije, ki sedaj močno ovira razvoj industrije v Dalmaciji. Po računih strokovnjakov bo zgrajen do avgusta prihodnjega leta.

JUGOSLOVANSKI PILOTI ZA SUEZ. Uprava Sueškega prekopa je po egiptovskem veleposlanstvu zaprosila pristojne jugoslovanske ustanove, da bi poslale v Egipt več jugoslovanskih pilotov. Za Suez se je doslej prijavilo kakih deset jugoslovanskih pilotov. Nekateri se bodo odpeljali v kratkem, drugi pa bodo odpotovali pozneje.

NOVI MOST ČEZ SAVO PRI BEOGRADU ODPRT. V ponedeljek so izročili prometu novi most čez Savo v Beogradu za vozni promet in za promet pešcev.

Rexovo železje kopni pod morjem. Še za okrog 5000 ton ga je. Te dni Veli Jože s svojimi velikanskimi čeljustmi dviga cele gore potopljivega železa iz morja in ga naklada na ladjo, ki bo železo prepeljala v naše livarne v ponovno predelavo.

Kako upravljamo

IZ PROGRAMA BODOČE KMETIJSKE PROIZVAJALNE ZVEZE V SEŽANI

ALFA IN OMEGA VSEGA SO

Za okrepitev združništva stanovanja

Kmetijska proizvajalna poslovna zveza v Sežani, ki bo ena največjih v okviru Okrajne združne zveze bo obsegala področja občin Sežana, Divača in Hrpelje. Pripravljali odbor za ustanovitev proizvajalne zveze je bil mnenja, da bi kosanje politično teritorialnih področij oteževalo vsklajevanje gospodarskih programov zveze z občinskimi odbori.

Na celotnem področju je 4.219 kmečkih gospodarstev. Večina področja je kraškega značaja in predstavlja zaokroženo gospodarsko enoto s podobno problematiko kmetijske proizvodnje. Glavna kmetijska panoga je živinoreja z majhno izjemo na ožjem Krasu, kjer je važna panoga vinogradništvo in v predelu Brkinov, tam pa je v precejšnji meri zastopano tudi sadjarstvo. V splošnem pa je proizvodnja mešanega značaja, zato bo imela kmetijsko proizvajalna zveza v Sežani splošen značaj.

V proizvajalno poslovno zvezo v Sežani naj bi bila vključena tudi podjetja »Vino« in »Mleko« iz Sežane. Podjetje »Vino« v Sežani, ki je doslej vršilo le odkup vina, bi se sčasoma spremenilo v predelovalni obrat. V zvezo bi se vključilo tudi podjetje »Zadružnik« v Sežani, saj vrši odkup kmetijskih pridelkov, odkupuje semenski material, nabavlja zaščitna sredstva, kar je v neposredni zvezi s dvigom kmetijske proizvodnje in krepitevjo socialističnega sektorja. Pripravljali odbor je tudi mnenja, naj bi se povečala drevnina v Odolini pri Materiji, ker ima ta drevnina vse pogoje za izjemo prvovrstnih sadik jablan in sliv za brkinsko in kraško področje. Za izpopolnitev odkupa vsega sadja bo zveza delala na tem, da se v bližnji bodočnosti postavi sadna sušilnica in predelovalnica. V ta namen se že izdelujejo potrebni načrti in elaborat za adaptacijo bivšega zadržnega hleva v Gradišcu pri Obrovu. Ta sušilnica bi služila tudi za sušenje gob, katerih proizvodnja je na področju Brkinov.

Živinoreja je na področju proizvajalne zveze najvažnejša panoga kmetijstva. Navajajo je v pretežni večini sivorjave pasme. Skupno število goveje živine znaša 13.910 glav, ovac pa je le 3.822. To število bi se lahko povečalo še za 20% s povečanjem krmskih povr-

šin. Zveza bo vprašanje razvoja ovčarstva posebej proučila in skupno s kmetijskimi zadrugami ukrenila vse potrebno, da bodo pašniki na Slavniku racionalneje izkoriščeni. Za dvig živinoreje bo proizvajalna zveza s pomočjo živinorejskih odborov pri kmetijskih zadrugah organizirala živinorejske razstave, plemenilne sejmice.

Glede vinogradništva je pripravljali odbor mnenja, da bi bilo potrebno letno obnoviti ali na novo zasaditi vsaj 20 ha površine. Zveza bo skrbelo za nabavo kvalitetnega trsnega materiala v trsničarskem obratu v Vipavi, ker se ne izplača vzdrževati lastnih trsnic. Povečati pa bo tudi morala vinogradniško mehanizacijo.

Sadjarstvo se na področju zveze intenzivneje goji le na območju občin Hrpelje in Divača, je pa celotno področje bodoče zveze zelo primerno za gojitev sadnega drevja. Po perspektivnem planu naj bi se letno obnovilo v Brkinskem predelu vsaj 40 ha površine. Vzorni nasadi naj bi stimulirali in vzgojno delovali na sadjarje. S pomočjo svojih strokovnjakov bo Zveza temeljito preučila teren, izvršila analizo zemlje in sestavila načrt za posamezne sadovnjake. Na Krasu pa so vsi pogoji za gojitev huršk, češenj in višenj. Že v prihodnji sezoni sажnja bodo posadili na Krasu okrog 3.000 sadik višenj in 500 sadik huršk. Prav tako bodo na Krasu precepili najmanj tisoč rašeljk v višnje.

Da bi pri sadovnjakih vzbudili večje zanimanje za nego sadnega drevja, bomo bodoča zveza in kmetij-

ske zadruge v prihodnje poskrbele za pravilno in pošten odkup vseh sadnih proizvodov, česar žal do danes ni bilo. Poskrbela bo tudi, da bodo sadjarji pravilno poučeni o sortiranju sadja, o škropljenju, zatiranju škodljivcev in obrezovanju drevja.

To je le del programa, ki si ga je zadala bodoča proizvajalna zveza v Sežani. Z uspešno rešitvijo tega programa se ne bo povečala samo kmetijska proizvodnja, kar je osnovna naloga, temveč se bodo ustvarili tudi osnovni gospodarski pogoji za hitrejši razvoj socialističnih odnosov na vasi. (ru)

Delo komisije za družbeno upravljanje pri SZDL v Piranu

V podjetja, kjer škriplje, gospodarske svetovalce

KORISTNA ANKETA NAKAZALA NUJNE UKREPE ZA PREUSMERITEV GOSPODARJENJA PO PODJETJIH

Komisija za družbeno upravljanje pri občinskem odboru SZDL v Piranu se je dosedaj sestala dvakrat. V svojem delovnem načrtu so si člani komisije delo porazdelili tako, da so sklenili najprej analizirati delo in delovanje delavskih svetov, upravnih odborov, potrošniških svetov in hišnih svetov svoje občine, nato pa še druge panoge družbenega upravljanja. Iz pregleda, kakšni tovariši zavzemajo najodgovornejša mesta v

V času po priključitvi smo intenzivno ustvarjali materialne pogoje za gospodarski in kulturni dvig celotnega koprškega področja. Primanjkuje sposobnih kadrov, vendar smo vselej naleteli na še en poseben problem — na stanovanje! Brez kadrov ne moremo pričakovati gospodarskega razvoja in s tem v zvezi ustvarjanja materialnih pogojev; denarja za novogradnje zaradi zaostalosti področja ni, kar zadeva dediščino v pogledu stanovanjskega fonda, je pa več kot kritična. Teško si je predstavljati problem Kopra, kjer pride na 6.000 prebivalcev 3.500 nerešenih stano-

vanjskih prošenj. Pri tem ne upoštevamo potreb razvijajočih se podjetij, kot so Tomos, Partizanka, Avtokommerce, Slovenski Jadran itd. K sreči ne uspe opraviti sanitarna inšpekcija vseh svojih nalog, saj bi bila sicer prisiljena zahtevati, da se dobršen del vselijenih stanovanj izprazni. In kaj potem?

V vsej državi pozornost je zadnjem času s posebno pozornostjo na ozili reševanja stanovanjskega problema, vendar so ti problemi daleko manjši od naših. Naj v ilustracijo navedemo le nekaj podatkov iz naših glavnih mest. Ljubljana ima 5000 nerešenih prošenj za stanovanja, Beograd 14.500 in Zagreb 8.000, glede na število prebivalcev predstavljajo to 4,3%, 3,96% in 2,55%. Z ozirom na število stanovanj pa ima Ljubljana 16,95%, Beograd 14,31% in Zagreb 9,6% nerešenih prošenj. Kaj pa Koper? Vse te številke daleko presega in izdati bi bilo treba posebno analizo, da bi lahko začeli sistematično in v celoti reševati stanovanjski problem.

Z gradnje stanovanj se ne da rešiti tega problema preprosto, kakor se zdi, tudi če bi bila to sredstva. Treba je misliti na funkcionalnost in ekonomičnost. S čim manjšimi sredstvi je treba narediti kar največ, vendar tako, da bi pri tem ne trpela kvaliteta. Kakor pravi arhitekt V. Tiljen, je stanovanje hkrati zavotana mehanizem. To je nadrti hotel, restavracija, prostor za oddih, delavnica, pralnica, otroško igrišče, študijski prostor itd. Med vsemi temi funkcijami je pa težko doseči harmonijo.

Pri reševanju kompleksnega problema mora sodelovati čim širši krog družbenih organizacij, zavodov ter oblastnih organov, posebna ustanova pa bi morala to delo prevzeti in ga voditi.

Na koncu še majhna anketa:

1. Kaj naj bi se po vašem gradilo?
2. Več majhnih ali manj velikih stanovanj?
3. Kakšno stanovanje se vam zdi udobnejše?
4. Več malih sob ali manj, toda večjih?
5. Kaj je po vašem mnenju bolj praktično?
6. Kuhinja kotom (bivalna) ali kuhinjska niša z dnevnim prostorom?
7. Za kar se boste odločili, podčrtajte in pošljite na naslov: **Projekt Koper, analitsko operativna grupa.** Priiložite tudi vaš poklic, stan in število družinskih članov.
8. Vaši podatki in sodelovanje bo koristilo našim skupnim naporom pri reševanju vseh nastajajočih problemov. **R. M.**

Bilo bi prav . . .

... če bi v tovarni Arrignon v Izoli razpravili in razčistili, kdo za tovarno kaj naročuje. Tega namreč še vedno niso ugotovili, ko je bilo treba plačati prispele polimilne ovitke — za delovne knjižice (da se te ja ne bi poškodevale za časa hrambe pri podjetju). Ovitkov je prispele kar okroglo število — 1000 — čeprav je vseh zaposlenih v tovarni komaj nekaj nad polovico tega števila. Treba pa je za ovitke plačati 50.000 din in zdaj po tovarni iščejo tistega, ki je podpisal naročilnico, da odobri še izplačilo. Prav bi bilo, če bi ga kmalu našli, da ne bo zamudnih obresti . . .

... če bi prav tako v Arrignonu ne prikrivali in skrivali stružnice za razne zaboje kar skoraj po leto dni, marveč bi bilo prav, če bi take stroje lepo zapisali v inventar osnovnih sredstev in jih primerno uporabili . . .

... če bi brivec Marijan Kulot in dimnikar Aroiz Janžič (oba iz Divače), mizar Franc Godina iz Rodoka, pa še drugi obrtniki iz divaške občine, redno odvajali davek na dohodek in prometni davek in tudi sicer vstopali izpolnjevali svoje obveznosti do družbe, da si ne bi nakopavali nepotrebnih stroškov . . .

... če bi se našel nekdo, ki bi presekal gorjivski vzem v Izoli — vokal, ki je nastal okrog podjetja »Sadje-zelenjava«. S tem bi pomagal bivšim delavcem in mesečencem tega podjetja, ki že leto dni zamaž čakajo na dve do tri mesečne plače, ki jim jih to podjetje še dolguje. Pomagal bi jim, da bi se jim rešili dolgovi, ki so jih bili primorani napraviti tedaj, ko niso prejeli plačil . . .

... če bi nekatera podjetja v Kopru, posebno še Industrij (pozimi tudi Triglav) poskrbela za zaščitne mreže na svojih fructurjskih ali drugačnih dimnikih, da ne bodo saje zastopale vse bližnje in daljne okolice. Saje se vkradejo vsepovsod: po stropih in posteljah, posebno pa še po perilu jih je polno — na vsem vhodnem področju Kopra . . .

SEMINAR ZA ČLANE POTROŠNIŠKIH SVETOV

Naloge socialistične trgovine

(Nadaljevanje)

Iz števil, ki smo jih navedli v zadnji številki našega lista, je razvidno tudi delo potrošniških svetov, ki vestno kontrolirajo višino in dejansko potrebo trgovinskih stroškov. Poglejmo!

1. razpis, razbijanje, sušenje blaga poveča ceno. Izgube so sicer nujne le v nekaterih primerih, ne pa vedno in povsod. Za primer navajamo dovoljen kalo pri nekaterih živilih.

kava	0,50 do 1	%
sladkor	0,50 do 0,75	%
olje	1 do 2	%
marmelada	1 do 3	%
testenine	1 do 1,50	% itd.

2. Kurjava in uporaba vode sta sicer nujen strošek, vendar je ta strošek večkrat neupravičeno visok. Porabi se preveč kuriva, z vodo se malomarno ravna, vodovodne pipe ostajajo cdprte ali so pokvarjene itd.

3. Luč, ki gori brez potrebe, prav tako povečuje stroške trgovine. Reklamna razsvetljava je sicer potrebna, ni pa vedno potrebna.

4. Neodgovorno ravnanje z materialom za čiščenje in vzdrževanje nujno povzroča višje stroške.

5. Tudi pri pisarniškem materialu je možno doseči občutno zmanjšanje stroškov, če ga pravilno uporabljamo.

6. Casopisi, knjige in drugo se marsikdaj nabavljajo brez potrebe ali pa se z njimi malomarno ravna. Ugotoviti je treba, ali je vse to sploh potrebno.

7. Z drobnim inventarjem marsikje nepravilno ravna, tako da se prehitro obrabi.

8. Stroški za tuje prevoze so često previsoki, ker ni izbran najcenejši prevoz.

9. Zavarovalne premije proti požaru in vlomu se pogosto sklepajo brez temeljitega predhodnega razmišljanja in pravilne ocene. Imetje se zavaruje pod slabšimi pogoji ali na previsok znesek, kar je treba preprečiti.

10. Na stroške plačilnega prometa podjetja sicer ne more bistveno vplivati, lahko pa z boljšo organizacijo dela zmanjša število operacij pri banki; to seveda znižuje te stroške.

11. Višina najemnin se določa s predpisi na osnovi sklenjene pogodbe. Kontrola najemninških pogodb ne more škodovati.

12. Zgradbe in inventar se popravljajo brez potrebe ali celo po krivdi določene osebe. Popravilo se naroči na hitro, brez premisleka, kar nujno poveča stroške.

13. V nekaterih primerih se sicer potrebni stroški za reprezentanco povečujejo na račun nepotrebnih in neprimernih izdatkov. Možno je osebno okoriščenje.

14. Reklamni stroški so v velikem številu primerov neumestni, dragi in nepotrebni.

15. Nepotrebna in draga potovanja povzročajo visoke potne stroške. Kontrolirati je treba smiselnost službenih potovanj, ki so včasih bolj privatnega, kot službenega značaja.

16. Takse, pristojbine, stroški sodišč in izvedencev so pri pravilnem poslovanju podjetja v večini primerov nepotrebni. Plačujejo jih, z izjemo taks na redne vloge, le tista podjetja, ki nimajo ustreznega kadra in sklepajo nepremišljeno razne kuporadni pogodbe. Največ stroškov te vrste nastaja prav zaradi nabave, prodaje ali plačila blaga brez pravilno sklenjene pogodbe, v kateri so določeni vsi pogoji.

17. Provizija prihaja v poštev le pri večjih podjetjih. Zgodi se, da se provizije izplačujejo brez potrebe ali v pretirano visokem znesku.

18. Višina plače je treba kontrolirati glede na predpis tarifnega pravilnika, dejanska prizadevanja in strokovne usluž-

bencev itd. Dogaja se, da prejema oseba z manjšo storilnostjo večjo plačo in obratno.

19. Stroški lastnih prevoznih sredstev marsikdaj presegajo dejanske potrebe, kajti:

a) prevozi so nepremišljeni (prevažajo se majhne količine blaga z velikimi kamioni). Blago se prevažna na dolgi progi, ne da bi kdo poskrbel za povratno vožnjo.

b) lastni tovorni in osebni avtomobili se uporabljajo v privatne namene.

c) Pretirana poraba goriv in maziv je posledica nepravilnega ravnanja z vozilom.

d) Često je prevoz s tujimi sredstvi cenejši od lastnega (pri zastarelosti in izrabljenosti vozil, ki niso pravilno vzdrževana).

PRISPEVKI SKUPNOSTI

Obresti na osnovna sredstva, zemljarina, prispevki za kadre, prispevki zbornicam, proračunski prispevki na plače, investicijski sklad in davek na promet so stroški trgovine, na katere samo trgovsko podjetje ne more bistveno vplivati. Dejansko so vsi ti izdatki tem realnejši, čim pravilnejše je poslovanje podjetja:

1. obresti od osnovnih sredstev so v odnosu na promet tem nižji, čim rentabilnejše je investiranje. Trenutno se plačujejo v višini 6% od vrednosti osnovnih sredstev.

2. Zemljarina je nižja, če se na manjšem prostoru opravi večji promet. Zemljarina se namreč plačuje od m² uporabljene zemljišča.

3. Prispevki za kadre so odvisni od prometa. Večji promet, večja potreba po strokovnem osebju, višji prispevek za vzgojo novih kadrov. Plačuje se v višini od 0,25 do 3% od prometa.

4. Prispevek strokovnim združenjem (članarine zbornicam) je odvisen od prometa. Trgovska podjetja ga trenutno plačujejo v višini 0,6%, kar pa ne velja za grosistična podjetja, ki plačujejo le 0,4%, če mesečni prispevek ne znaša več kot 30.000.— din mesečno.

NEKAJ O ŠOLSTVU KOPRSKEGA OKRAJA V PRET EKLEM IN NA PRAGU NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

Še vedno imamo preveč niže organiziranih šol, pa premalo učilnic in učnih moči

V umirjeno jesensko dozorevanje je pljusnil nov val mladostne vihravosti: mladina se vrača v šolo. Po vaseh, v majhnih in velikih mestih so najbolj vesela in živahna jutra med šolskim letom. Takrat so ulice, ceste in poti polne otrok in mladine, od istih najmlajših, ki hite v otroški vrtec, pa do tistih največjih, ki so tik pred maturo. Tako je tudi zdaj, ko so se učitelji in učenci vrnili s počitnic z novimi življenjskimi izkušnjami in svežimi silami.

STATISTICNI PODATKI IZ PRETEKLEGA ŠOLSKEGA LETA OPOZARJAJO TUDI NA SEDANJE STANJE. V našem okraju je bilo v minulem šolskem letu 127 osnovnih šol, na katerih je poučevalo 288 učiteljev (82% žensk in 18% moških). Na 15 nižjih gimnazijah je bilo nastavljenih 81 učnih moči (od

tega 17 učiteljev), na gimnaziji v Kopru. Postojni in Sežani pa je manjkalo 21 profesorjev. Če se upoštevamo, da bo z novim šolskim letom okrog 500 učencev in dijakov več (samo v Kopru okrog 300), vidimo, da je naše učiteljstvo preobremenjeno.

Za letošnje leto računajo, da bo

v osnovnih šolah okrog 8500 učencev, na nižjih gimnazijah okrog 2900, v višjih približno 400, na učiteljski 75, na ekonomski srednji šoli okrog 100 in na pomorski srednji prav tako cca 100.

Zelo pereče pri našem šolstvu je še vedno visoko število niže organiziranih šol (105 ali 82%). V vsej republici ima samo še goriški okraj tako nizko razvito osnovno šolstvo. Seveda je nujno izboljšati to organizacijsko strukturo osnovnih šol. Kajti le tako bomo dosegli, da bodo sprejemali učenci, ki obiskujejo šolo v oddaljenih zaselkih enakovredno in polno izobrazbo kot njihovi tovariši v večjih naseljih. Prav gotovo je v tem tudi rešitev vprašanja dejanske izpolnitve šolske obveznosti. Pri nas smo namreč že dosegli (v tem prednjačimo pred drugimi republikami), da otroci izpolnijo 8-letno šolsko obveznost z obiskovanjem šole, žal pa le 17% teh učencev pride z učno snovjo v 8. razred osnovne šole ali v 4. razred gimnazije. Večina obtiči tam nekje v 6. razredu. Tudi to vprašanje bo skušala urediti nova šolska reforma.

SLABI UČNI USPEHI — POSLEDICA PREOBREMENJENOSTI. O slabih učnih uspehih je pri nas govorila ob zaključku polletja ali šolskega leta. Zato zdaj ne bi kazalo ponavljati števil in procentov. Govorili smo že o poklicni preobremenjenosti naših pedagogov in vzgojiteljev, ki temu pa moramo še priložiti njihovo izven šolsko delo. Vzemimo samo primer tovariša Marjana Trtnika iz Planine: ima 14 funkcij; ravnatelj Janez Bezeljak iz Pivke 12, šolski upravitelj iz Senožec »samo« 8 itd. Nikakor s tem nečemo reči, da bi se moral učitelj zapreti v ozki šolski krog. Nasprotno. Njegova dolžnost je, pomagati v ljudsko-prosvetnih in političnih organizacijah na terenu, saj se ne morejo in ne smejo odlegniti utripu življenja izven šolskih zidov. Toda pri tem ne smejo pretiravati, tako da lahko klonejo pod težkim bremenom ali nehotne zanemarjajo poklicno delo in lastno izobraževanje. (Konec prihodnjič)

Pred petdesetimi leti (leta 1906) so v Postojni odkrili spomenik Miroslavu Vilharju. Na sliki: precej ljudi je prisostvovalo takratni slavnosti in prav nič niso slutili, kakšna usoda čaka pesnikov spomenik.

Te dni se bomo spominjali Miroslava Vilharja

Posebno znan je Miroslav Vilhar na Notranjskem. Ko se je 7. septembra leta 1818 rodil, je bilo v Vilharjevi družini v Planini pri Rakeku veliko slavje. Še večje pa bi bilo, da so starši slutili, kaj se skriva v srcu tega neboljznega otroka.

Miroslav je bil vesele narave in že zgodaj je začutil v srcu željo po pesniškem ustvarjanju. Hotel je v vezani besedi preliti na papir vse najfinejše in najintimnejše občutke svoje duše. To mu je tudi uspelo. Pa ni le pesnil, tudi napeve je sam zlagal za svoje pesmi. Njegova pesniška motivika je narodno-budiljska in romantično-ljubezenska. Nekatere njegove pesmi so še danes zelo žive med

ljudstvom. Kdo ne zna priljubljene »Po jezeru«, »Mila lunica«, »Zagorski zvonovi« in mnogo drugih, ki so si tako hitro utrle pot in se priljubile med ljudstvom, da jih smatra za svoje. Rad se je ukvarjal tudi z dramatikom in na tem področju oral pri nas ledino. Pisal je igrokaze za potrebe čitalniškega življenja. Na Kalcu pri Zagorju je bilo njegovo delo najbolj plodno.

Leta 1871 ga je pobrala bolezen in je pokopan v Knežaku.

12. avgusta leta 1906 so mu v Postojni postavili lep spomenik na trgu pred gimnazijo. Takrat je bilo zbranih pri slavnosti ogromno število ljudi, prišli so celo s posebnimi vlaki povabljeni iz Trsta, Ljubljane, Zagreba in drugod. Velika slovesnost ob odkritju je bila veren dokaz, kako je slovensko ljudstvo spoštovalo in ljubilo svojega človeka.

Leta 1926 so spomenik odstranili in ga postavili pred cerkev, nato pa so ga med evakuacijo Postojne barbarsko porušili aprila 1941. Glavo so odnesli nekam v Italijo, spomenik z vodnjakom pa razbili in tlakovali cesto. Toda Vilharjeve pesmi še žive v srcih naših ljudi.

Zadnji ostanek spomenika hrani danes Notranjski muzej, ki ima med drugim tudi pomembne dokumente in predmete iz življenja Miroslava Vilharja.

Ob Muzejskem tednu, ki bo letos od 3.—10. oktobra, bo skušal muzej dostojno počastiti spomin pesnika s tem, da bo za takrat pripravil otvoritve sobe Miroslava Vilharja.

V načrtu pa ima muzej za takrat tudi sestavo iniciativnega odbora, ki bo poskrbel za še lepši spomenik svojemu pevcu. E. P.

V Novi Gorici je Klub slikarjev-amaterjev

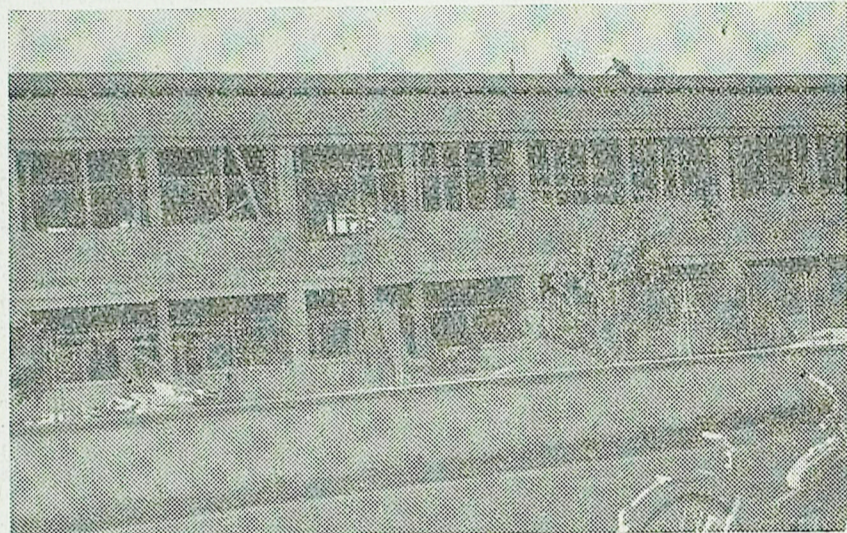
Na predvečer občinskega praznika novogoriške občine, 8. septembra, je bila svečana otvoritev Kluba slikarjev-amaterjev. Imenuje se po pokojnem slikarju, idrijskem rojaku Nikolaju Pirnatu.

Klub slikarjev-amaterjev deluje kot samostojna sekcija v okviru delavskega kulturno-prosvetnega društva Svoboda. Šteje dvajset članov in nekateri izmed njih so dosegli že kar lepe uspehe. Strokovno pomoč jim nudi akademski slikar prof. Rafael Nemec.

Mladi slikarji-amaterji delajo že dlje časa, vendar jim pa vsemogoče neprilike delajo težave. Predvsem jih teži vprašanje prostorov in pa finančno vprašanje. Skoraj brez sredstev so si na podstrešju stanovanjskega bloka sami uredili prijeten klubski prostor. Tu bodo mogli zdaj delati, organizirati bodo predavanja s področja likovne umetnosti ter diskusijske večere. OK LMS Gorica jim je v znak priznanja za njihovo požrtvovalno delo poklonil radioaparata. —e

NOVA SLOVENSKA SLOVNICA

Te dni je izšla nova slovenska slovnica, ki je plod skupnega delovanja naših najvidnejših jezikoslovcev, Antona Bajca, Rudolfa Kolariča in Mirka Rupla.

V Izoli so rešili vprašanje šolskih prostorov tako, da so šolo vzdignili za eno nadstropje, kakor vidite na sliki. To delo, za katero zaslužita šolski odbor in občina vso pohvalo, je podjetje Gradbenik dokončalo v rekordnem času 39 dni s 45 delavci. Za obrtniška dela bodo potrebovali še 10 dni, tako da bodo izročili stavbo svojemu namenu 5. oktobra letos. Nadzidava je veljala 12 milijonov dinarjev.

NOVITETE NA KNJIŽNI POLICI

SLIKANICA ZA POBARVANJE MOJE VESELJE —

Pravkar izšla slikanica Cicibanove knjižnice je delo prof. Mirka Lebeza. Pedagogi pravijo za tovrstno publikacije, da so pedagoške, naši malčki pa jih uporabljajo za sproščeno likovno ponazoritev svojega sveta. Vsekakor drži, da otroka s to igro, ki mu je v veselje in zabavo, neopazno popeljemo k delovni zbranosti, kjer pokaže svoj dar opazovanja in barvnega ponazarjanja svoje okolice. Nazorno in domiselno razgibane slike »Moje veselje« so za ta namen izredno primerne.

Slikanico je izdala založba Mladinske knjige v Ljubljani.

IVAN CANKAR: HIŠA MARIJE POMOČNICE

Poleg ljubezni do matere, ki bo v upodobitvah v našem slovstvu ostala domala neprekosljiva, je imel Cankar še drugo veliko ljubezen, ljubezen do revnih in zatiranih, to v najširšem pomenu besede. Posebej pa do tistih človeških usod, ki jih je usoda postavila na stranski, življenju odmaknjeni tir, ki mu pravimo — bolezen. Cankar se je k njim neprestano vračal (Za križem, Nina, Hiša Marije Pomočnice in dr.). Največji spomenik pa jim je nedvomno postavil prav s Hišo Marije Pomočnice, o kateri je sam menil, »... da bo stvar iz bronca ulita«, morda edina res dovršena stvar, ki sem jo napisal. In še »Mislim, da je to moje najbolj dovršeno delo.«

Tako se je mukoma trgala iz srca in težko silila izpod peresa ta gmota, ki nosi izrazit pečat Cankarjeve osebnosti: v tematiki, v kompoziciji in v namenu in cilju, ki mu je imela služiti.

Cankarju je bilo vse to jasno pred očmi, ko je to povest — roman — pisal (prim. opombe Borisa Merharja v knjigi). Izredno močni duševni procesi so ga nenehoma silili, da je premišljal, ali sme delo vsebinsko iziti tako, kakršnega je za-

snoval in izdelal, ali pa bi bilo bolj prav, da nekatere stvari omili. Zmagal je neizprosni Cankar in, bolj kot zadel, nastavljal zanko, v katero so se nedvomno ujeli premnogi, ki so mu vsemogoče očitali ali pa ga nekritično hvalili.

Delo je zasnovano v bistvu kot satira — ostra satira. Naturalistični elementi, kolikor jih je, so po eni strani rahla komponenta Cankarjevega pisanja, po drugi strani pa tudi nujni elementi pisatelja v dobi in okolju, ki ga je obdajal.

Boris Merhar je napisal za to izdajo skope, a dovolj tehtne podatke o nastanku dela, o problematiki okrog izida in kritike, ter delo na kratko razčlenil ter pokazal najznačilnejše momente, ki gibljuje umetnino. Pogrešam le opombo, ki bi pojasnila, kako je prireditelj ravnal z besedilom, ker se to v podrobnostih razlikuje od CZS (Iz. Cankar—Koblar). Ker je izdaja namenjena dijakom, bi drobna opazka, kakšno srečo je delo doživelo v tujini (v spremni besedi sicer mimogrede omenja češki in ruski prevod; vendar imamo tudi nemškega, angleškega pa omenjajo CZS) bila čisto dobro došla. Prav bi bilo tudi, da bi navedel vse dosedanje izdaje z najosnovnejšo bibliografijo k temu delu posebej. Izdaja za dijake podobne stvari nujno zahteva.

Delo je izšlo kot 11. knjiga v zbirki Naši pesniki in pisatelji v čednem, čeprav malo drobnem tisku. Ko sem zvezek postavil ob ostalih deset zvezkov te zbirke, me je navdal neprijeten občutek, ker je tudi ta poslednji zvezek, kakor mnogoteri drugi, različnega formata, kar vzbuja vsaj do neke mere vtis izdajateljske nesolidnosti. Založba naj bi vsaj odsej naprej ostala pri enakem formatu, za katerega bi morda še najbolj odgovarjale mere te poslednje knjige; za prozo vsekakor, za poezijo pa tudi.

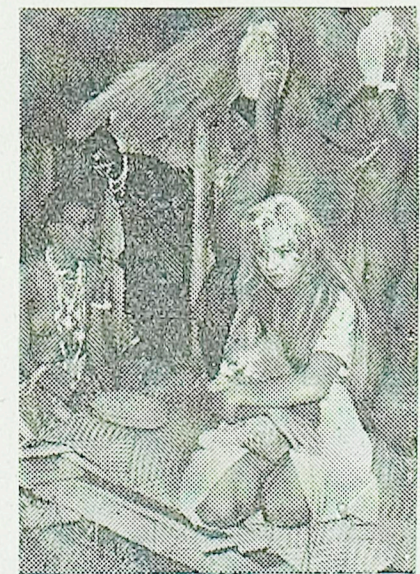
Oprema Mire Rojčeve je preprosta, v posameznostih dovolj učinkovita. M. E.

IZ FILMSKEGA SVETA

ZENSKI TARZAN. Tako so krstili 17 letno Marion Michael iz Berlina. Igra glavno vlogo v filmu »Liana« nemškega režiserja Eduarda von Borsoodyja. Film snemajo v okolici Nepala, kjer rastejo velike palme in ustvarjajo videz resničnega pragozda. Celu prave strupene kače imajo tam in prave zamorke, nameščenke abesinskega poslanstva (na sliki skupaj z glavno igralko v neki sceni novega filma). Mladi svetlolasi Berlinčanki, ki se je sicer mislila posvetiti baletu, obetajo še lepo filmsko kariero, saj je zmagala med 11.800 kandidatinjami, ki so poslate svojo sliko na razpis Arca-filma. Režiser pa pravi, da je pravo džungelsko dekle, ki se vede v pragozdu pogumno in spretno kot pravi Tarzan. (Slika spodaj).

MARILYN MONROE, slavna ameriška »sex-bomba«, se je odločila, da ne bo več zidala svoje slave na nesigurnih temeljih telesnih čarov, ampak na dobri filmski igri. V ta namen je obiskovala igralsko šolo v New Yorku. Potrdilo o svojih sposobnostih pa je dobila, ko jo je angleški karakterni igralec Sir Lawrence Olivier angažiral za svoj film »Specijal prince«. Zdal ta film skupaj snemata v Londonu. Z Marilyn pa je prišel v London tudi njen najnovejši mož, ameriški dramatik Arthur Miller, ki ga pri nas poznamo predvsem po »Smrti trgoveškega potnika« in »Lovu na čarovnice«. Ta poroka je povzročila po vsem svetu precej govorice, ki so Marilyn pripomogle, da se zanjo potegujejo vsi znani producenti. Pravijo, da ima zaenkrat največ upanja Italijan De Laurentis, ki namerava snemati film »Bratje Karamazovi«. Na sliki vidite »londonsko Marilyn«, kot so jo krstili v tej visoko zapeti obleki. Vsekakor precej drugačna slika, kot smo je vajeni!

ERNEST HEMINGWAY, znani ameriški pisatelj in Nobelov nagrajenec, je nastopil kot igralec pri filmanju svoje povesti »Starec in morje«. Baje mu je to delo povzročilo toliko jeze in skrbi, da je sklenil, da ne bo igral v nobenem filmu več. Glej tudi sliko med zanimivostmi na 12. strani.

Društvo prijateljev mladine
in Društvo za napredek gospodinjstva v Postojni

Vzgojna dejavnost družbenih organizacij

V Postojni imamo dve organizaciji, kjer se žene prav posebno udeležujejo. To sta Društvo prijateljev mladine in Društvo za napredek gospodinjstva. Prijateljke mladine smo omenili na prvem mestu, ker so nedvomno za spoznanje bolj prizadevne, v veliki meri pa bolj življenjski in stvarni. Ženam, zaprtim v ozki krog svojega društva, bi nemara lahko očitali preveliko upoštevanje žene-gospodinjstva in premajhno skrb za današnjo zaposleno ženo, katere način življenja in potreb se bistveno razlikuje od njene predhodnice v polpretekli dobi.

VZORNA ŠOLSKA KUHINJA IN LEPA MLEČNA RESTAVRACIJA

Tisti starši, ki imajo otroke »vozače« ali take, ki hodijo daleč peš, bodo prav posebno znali ceniti dobro in ceneno šolsko kuhinjo. Pa tudi postojnskim otrokom se prileže pozimi za malico topla kava in kruh z dodatkom sira ali salame. Razen šolske kuhinje deluje še mlečna kuhinja in kuhinja za kosila. Društvo prijateljev mladine korenito in uspešno rešuje pereče vprašanje, na katerega so opozorjali zdravstveni in družbeni delavci: podhranjenost otrok. Iznajdljivost pri sestavi jedilnika, okusna priprava in nizka cena so prispevali svoj delež: danes v Postojni skoraj ni šolskega otroka, ki ne bi koristil tej ugodnosti. Bodoči zdravstveni pregledi in razne ankete bodo prav gotovo pokazale pozitivne rezultate tega prizadevanja.

Predsednica DPM Zora Tomičeva me je še posebej opozorila na postojnsko mlečno restavracijo. Čeden lokal nasproti pošte, kjer ti postrežejo z mlekom in mlečnimi izdelki, pa tudi s slaščicami, narzkom in sladoledom. Inicijativo in inventar je dalo društvo, restavracija pa zdaj dela v okviru kmetijske zadruge oz. njene mlekarne. Bori se z začetnimi težavami (dela komaj dober mesec), njen upravnik pa ima lepe načrte za nadaljnji razvoj. Od začetka šolskega leta si obetajo večji obisk mladine.

SODELOVANJE S SVETOM ZA ZAŠČITO DRUŽINE IN OBLO

Delo DPM in Svetov za zaščito družine ima precej stičnih točk. Sodelovanje je nujno za uspešno rešitev številnih vprašanj. Naj jih naštejemo le nekaj: letne kolonije, mladinski kriminal, moralno ogroženi otroci, ponočevanje po lokalih in pitje ter obiski večernih kinopredstav. Uspeh tega sodelovanja je bila lepo uspeša kolonija v Njivicah na otoku Krku, pregled družin v postojnski občini, nekaj uspešnih intervencij, kontrola pri večernih predstavah, matineeje v kinu, šola za starše, lepo urejeno otroško igrišče itd.

DPM sodeluje tudi z ženami-zadružnicami in z Društvom za napredek gospodinjstva.

NEKAJ Povedo TUDI ŠTEVILKE

Prijateljki mladine so ustanovili v Postojni svoje društvo februarja lani, torej pred dobrim letom in pol.

Obleka za večerne prireditve — primeren kroj za lahke, sintetične tkanine.

Danes je vrednost njihovega premoženja 2 milijona 300 tisoč din. Razen inventarja šolskih kuhinj in mlečne restavracije tvori največjo postavko v tej vsoti otroško igrišče, ki ga urejuje in nadzoruje poseben čuvaj. Plačuje ga DPM, sicer pa je za ureditev igrišča poskrbel občinski ljudski odbor.

TEČAJI ZA KONSERVIRANJE

Dosedanje delo Društva za napredek gospodinjstva v Postojni so bili v glavnem tečaji za konserviranje sadja in zelenjave. Prav te dni je zopet tovrstni enomesečni tečaj, za katerega pa je v Postojni sami bolj pičlo zanimanje. Organizatorke tečaja pravijo, da je na podeželju zanimanje veliko večje in da bodo zato priredile podobne tečaje za žene in dekleta v Planini, Bukovju, Hruševju in Prestranku. Za zimski čas pa pripravljajo štirimesečni gospodinjstveni tečaj. Iz lanskega leta imajo s takim tečajem dobre izkušnje.

Mogoče tudi nezainteresiranost postojnskih žena za tečaje konserviranja opravičuje našo uvodno pripombo o enostranskem delu ženskega društva. Vsekakor kaže, da si postojnske žene želijo širšega programa. O tem je bilo tudi govora na zadnji seji DNG, in to sugestijo je že malce čutili v bodočem programu dela. Vendar pa bi o tem raje govorili, ko bo tudi uresničeno.

Z. L.

Kulturno življenje na Pivki rešuje

Taborniška organizacija

Zelo razveseljivo je, da mladina v taborniški organizaciji rešuje, lahko rečemo, vse kulturno življenje v Pivki. Ne bo odveč, če vam podrobneje popišemo delovanje te organizacije. Razveseljivo za tabornike, za vse druge manj.

Taborniško organizacijo so ustanovili pri nas pred štirimi leti na pobudo zelo delavnega profesorja, ki je zdaj že leto dni v JLA na odsluženju vojaškega roka, a je še vedno v stikih z upravo rodu. Njemu gre predvsem zahvala za tako lepo in uspešno delovanje te organizacije.

Organizacija tabornikov se od leta do leta širi in ima danes že nad sto članov. V letošnjem letu so imeli taborniki več javnih nastopov, med katerimi je bila pomembna prireditev 1. maja. Takrat

MESANA ZELENJAVA ZA DŽUVEČ

Za to konservo so najprimernejši patentni kozarci. Naredimo pa jo lahko tudi v navadnih, ki jih dobro zaprte prekuhamo še v sopari kot veleva recept.

Vzamemo enake količine zrelih paradiznikov, paprike, buč, mladega fižolovega stročja in jajčevcev. Buče in jajčevce (olupljene) zrežemo na drobne kocke, dene-mo vsako v svojo posodo, posolimo in pustimo eno uro, da se izloči voda. Stročje čistimo, po želji zrežemo in pustimo celega in ga kuhamo 10 minut v vrelem, malo soljenem kropu. Paprike zrežemo na četrtine ali še na manjše dele in jih posolimo, da se malo zmehčajo. Ohlajeno stročje, ocejene jajčevce in buče zložimo plast za plastjo v kozarec; med plasti pa devamo papriko in na kolesca zrezane paradiznike. Ko je kozarec poln, ga zavezemo, ne da bi dolili slanice ali kisa in steriliziramo 20 minut pri 90 stopinjah C.

Letošnja moda je zopet iznašla velike ovratnike in številne gumbe, ki so tako veliki, da so pravi okras. Kakor vidite, tudi pri tem modelu jesenskega kostuma!

Spoznajmo naše zgodovinske spomenike in lepote
naše domovine

K URHU IN NA BLED

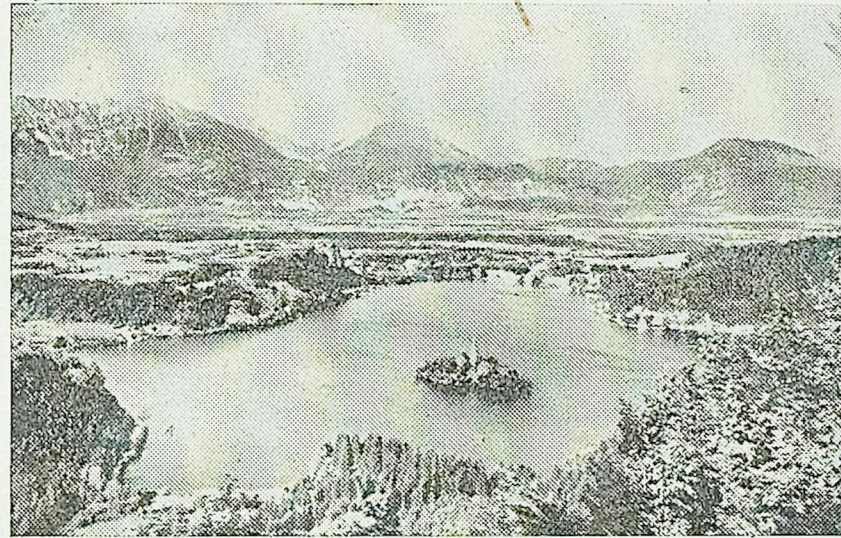
Preteklo nedeljo sem se udeležila izleta, na katerega me je povabil Občinski odbor ZB iz Postojne kot vojno vdovo.

Zgodaj zjutraj smo se odpeljali iz Postojne proti Ljubljani, od tam pa naprej do Sv. Urha, znamenitega kraja velike mučilnice našega ljudstva v času NOV, kjer je veličasten spomenik žrtvam terorja.

Težko bi povedala, kako je ta spomenik vseskozi pomemben in lep. Ko smo se bližali kraju, me je najprej obšel občutek, da vidim pred seboj žive borce, ki obkro-

žajo cerkev. Šele potem sem videla, da so to le upodobljene žrtve v obliki kipov, nad njimi pa stoji cerkev — zgodovinski muzej iz časov naše borbe. Solze so nam vrele iz oči, srce pa je nemelo v grozi in strmenju.

Zivo sem se spomnila moža in sina, žrtev preteklo vojne, in občutek sem imela, da je to spomenik

Bled z okolico je svetovnoznano letovišče

vsem, ki so trpeli in umrli za boljšo bodočnost naših narodov.

Pri spomeniku smo bili precej časa. Mislim, da bi se moral vsakdo potruditi in obiskati ta kraj, ker je res vreden vsega zanimanja.

Potem smo krenili dalje proti gorenski strani in se ustavili na Bledu, da se nekoliko razvedrilo.

Lepa je vsa naša zemlja, najlepši pa je Bled in njegova okolica. Slišala sem velikokrat o Bledu, pa ga še nisem videla, ker iz naših krajev na Postojnskem potujemo kvečjemu do Ljubljane. Pogled na blejski otok je presegel vso mojo domišljijo. Kar čutila sem, kako se mi prsi dvigajo ob ponosni zavesti, da sem hči tako lepe dežele.

M. M.

V Ajdovščini ekonomska šola

Na seji Sveta za šolstvo pri OLO Gorica so med drugim razpravljali tudi o gimnaziji v Ajdovščini. Na tej gimnaziji je v višjih razredih le malo dijakov. Ugodne prometne zveze bi omogočale tem dijakom, da bi lahko obiskovali gimnazijo v Postojni ali pa v Novi Gorici. Svet za šolstvo pri OLO Gorica je zato sklenil, da bodo v Ajdovščini višjo gimnazijo postopoma ukinili, namesto nje bodo pa uvedli ekonomsko srednjo šolo. V gorškem okraju namreč kadra te vrste zelo primanjkuje. Po podatkih, ki jih ima Svet za šolstvo, bi lahko že sedaj zaposlili kakih 300 abiturientov ekonomske srednje šole.

—e

S PRVE UČITELJSKE KONFERENCE V DIVAČI

Ne preobremenjujmo otrok

Preteklo soboto je bila v Divači prva učiteljska konferenca v novem šolskem letu. Prisostvovali so ji predsednik ObLO Janko Valentincič, predsednik sveta za šolstvo, prosveto in kulturo ObLO Avgust Mihevc in tajnik ObLO Leopold Rener. Poročilo o uspehih v preteklem letu, je imel okrajni inšpektor Zivko Tomišič. Iz Poročila je bilo razvidno, da so učitelji skoraj brez izjeme položili mnogo truda pri vzgoji naših najmlajših, za kar jim gre vsa pohvala.

Na desetih šolah, od katerih je sedem osnovnih in dve osemletki (Misliče, Senožeče), je bilo vpisanih 457 učencev v 20 oddelkih. Učiteljev je bilo 19, od tega samo 4 moški. Najboljši uspeh je bil zabeležen na šolah Barka, Vreme in Divača, najslabši pa v Misličah, Loki in Rodiku. Najboljši obisk je bil na šolah Podgrad pri Vremah, Barka in Lokey, najslabši pa na šolah Misliče, Skočjan in Senožeče.

Glede obiskovanja šole je bilo ugotovljeno, da zlasti izostajajo otroci z Artviž, ki obiskujejo osemletno šolo na Misličah. Največji odstotek učencev, ki niso izdelali

razredov, odpade prav na to vas. Nasprotno pa dokaj redno obiskujejo pouk otroci z Ostrovice, čeprav so tudi oddaljeni od šole. Problem oddaljenosti je tudi na osemletni šoli v Senožečah, kjer so težave zlasti pozimi za otroke iz Senadol, Dolenje vasi in Laž. Nerazumljiv pa je odstotek izostankov na osnovni šoli v Skočjanu.

Nasplošno je konferenca ugotovila, da nekateri starši preobremenjujejo otroke z domačim delom.

Na konferenci so razpravljali še o smernicah za bodoče delo, o aktivni vlogi učitelja izven šolskega dela, t.j. v množičnih, prosvetnih in telesnovzgojnih organizacijah, o šolskih igriščih, ki naj bi jih imele vse šole, o šolskih vrtovih in drugem. Posebno je bilo poudarjeno sodelovanje učiteljev s šolskimi odbori, ki bodo še letos večinoma na novo organizirani in ki bodo morali v vse večji meri skrbeti ne samo za materialne, ampak tudi za vzgojne probleme šole.

—er

Industrijsko kovinarska šola v Izoli

Z naglim razvojem našega gospodarstva in industrije v našem okraju je postalo pereče vprašanje vzgoje mladih kadrov za obrt in industrijo. Kljub temu, da je v okraju večje število mladincev, ki imajo pogoje za izučitev kateregakoli poklica, jim ta možnost v celoti do sedaj ni bila dana.

Zato je Okrajni ljudski odbor Koper te dni ustanovil novo Industrijsko kovinarsko šolo v Kopru. Šola ima zaenkrat še zasilne prostore za teoretični in praktični pouk. Vzgojala bo učence predvsem za kovinarsko industrijo. Šola ima tudi svoj

lepo urejeni internat za zunanje gojence. Industrijsko kovinarska šola ima rang nižje strokovne šole in bodo učenci po treh letih učenja dobili naziv kvalificiranega delavca tiste stroke, za katero so se izučili. Absolventi te šole bodo razvrščeni po podjetjih v okraju: v tovarno motornih koles »Tomoša« v Kopru, podjetje »Slavnika« v Kopru, v »Mehanotehniko« Izola, »Lamo« v Dekanih, »Erm« v Smarjah, ladjedelnico v Piranu, rudniku Sečovlje in v druga podjetja.

Industrijska kovinarska šola v Kopru bo v naslednjih dneh objavila v časopisih razpis za sprejem učencev v šolo. To bo predvsem važno za tiste mladince, ki imajo pogoje za takšno šolo in ki jim do sedaj ni bila dana možnost, izučiti se kate-rekolni obrti. Tudi vsi občinski ljudski odbori bi na svojem področju morali zainteresirati vse mladince, ki jim do sedaj ni bilo na katerikoli način omogočeno vključiti se v naš proizvodni proces, da se vpišejo v prvi razred novo ustanovljene IKS v Kopru.

Vsi mi, posebno pa podjetja, pozdravljamo ustanovitev takšne šole, ki je odraz skrbi ljudske oblasti za strokovni dvig mladih kadrov v našem okraju.

R. J.

Naročniki in bralci »Slovenskega Jadrana«, oglašujte v Vašem listu! Oglaševanje je zanesljivo sredstvo za dosego uspeha!

Zaradi preozkega gledanja neizkoriščene možnosti

Zgodba o zavrženem biseru

NE SMEMO VERJETI, DA JE PROPADLO VSE UPANJE — BIVŠI KONVENT V ANKARANU JE ŽE BIL TURISTIČNI OBJEKT — ŽALOSTNO PROPADANJE CELOTNEGA POSLOPJA — KJER BI LAHKO BILA NAJLEPŠA TURISTIČNA TOČKA SLOVENIJE, SE DANES PASEJO KOKOŠI IN RASTE PLEVEL

Minulo soboto popoldne. Toplo sonce in morje sta privabila v kopalnišče v Ankaranu kopico kopalcev. Prihajajo pa še kar novi — na avtomobilih, tovornih in avtobusih, od vsepovsod. Vidna je razlika: s Štajerskega in od drugod so že v plaščih in ko hodijo po kopalnišču, so hudo nasprotje gostom v kopalnih oblekah.

V recepciji je živo: čeprav je glavna sezona mimo, se prihajajoči gostje kljub temu bojijo, da bodo ostali brez ležišč. In ne brez vzroka: do zadnje postelje so vse zasedli.

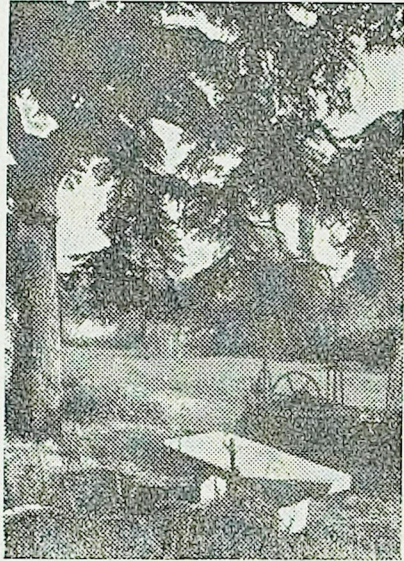
Poiščem tovariša Furmana. Sirom Slovenije je znan, kako je uredil na gradu Borlu pri Ptujju prelepo turistično postojanko in jo vsem črnim pesimistom navkljub spravil na zeleno vejo.

Takih pesimistov je tudi med Koprčani veliko, kadar gre za kopalnišče in letovišče Nikolaj ali Ankaran. Pod njihovim vplivom je pravkar OLO odklonil načrt obnove poslopja in okolice bivšega konventa v neposredni sosesčini sedanjega »Turista«, ki mu je tovariš Furman upravnik.

TEŽAVE IN MOŽNOSTI

Skupaj sva si šla ogledat nesrečni konvent — razpadajoče poslopje v neposredni bližini. Že so ga pokropili z mrtvo vodo — načrti za

sa, dokler niso bili postreženi. Vse to bi odpadlo, če bi za stalne goste uredili konvent, kjer bi bilo lahko najmanj 60 ležišč, prekrasna terasa z restavracijo pred glavnim pročeljem, v osrednjem dvorišču še lepša jedilnica ali kavarna, zadaj oziroma ob strani pa še lepši vrt

Vrt za konventom kljub vsej zapuščenosti in zanemarjenosti diha lepoto

s plesiščem. V notranjosti poslopja spalnice, notranja restavracija, velik salon s knjižnico in vse druge potrebne pritikline. V takem okolju bi se vsi stalni gostje lahko sijajno počutili in bi prav gotovo ostajali dalj časa in tudi ponovno radi prihajali.

V sedanjih restavracijskih prostorih pa bi uredili samo buffet, kjer bi gostom stregli s hladnimi jedili in pijačo, morebiti še s klobasami, hrenovkami in golažem, vampi ali »paštašuto«. Tako bi bili vsi zadovoljni: vsakodnevni prehodni kopalci bi bili hitro postreženi, stalni gosti pa bi imeli svoj red in solidno postrežbo v mnogo bolj prijetnem okolju. Če...

TEŽKA DEDIŠČINA

Če... seveda ne bi bilo tako, kakor je, in če bo tako, kakor bi pravzaprav moralo biti, če bi naši ljudje znali trezno presojudati in ocenjevati vse činitelje (tudi in zlasti subjektivne), in ne bi vztrajno čepeli na nekih položajih bolj podzavestnega odpora do neke reči, stvari, objekta ali subjekta, ki iz tega ali onega vzroka, največkrat pa tudi zaradi našega lastnega pasivnega odnosa, doslej še ni mogel na zeleno vejo, čeprav ima za to vse pogoje.

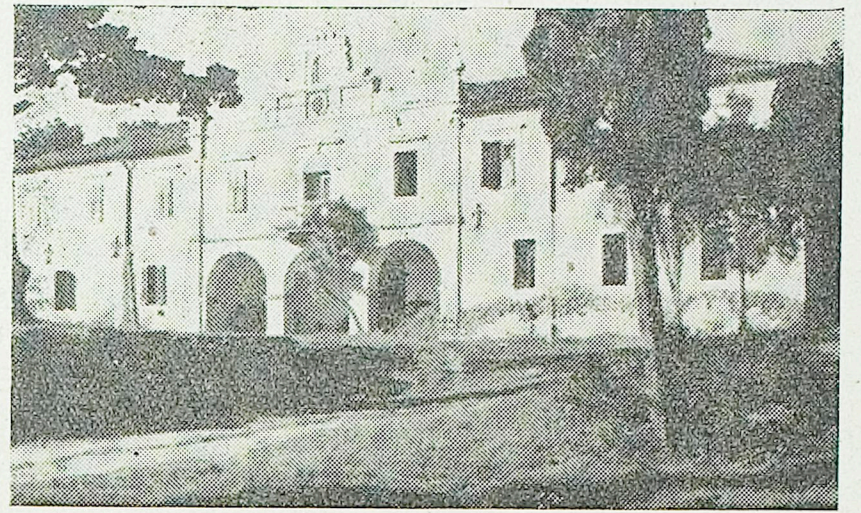
In prav je, da si tudi to povemo: v naših gledanjih smo mnogokrat veliko preozki in nimamo zaupanja, premalenkosti smo. Se ne znamo prav oceniti posameznih dogajanj okoli nas — včasih smo v svojem sklepanju preveč široki, mnogokrat pa sumljivi tiskači. To

je pač naša usoda. Usoda ljudi v velikem času, ki vstaja nov na razvalinah starega sveta...

Ne morda, gotovo pri nas na našem obmorskem področju ta svet veliko hitreje vznika, ker mora pač dohitevati v rasti matično domovino. In to je za nekatere naše ljudi prehitro — razvoj jih prehiteva. To še ni tako hudo, čeprav je hudo, hujše pa je, da ljudje, ki ta naš razvoj najteže dohitevajo, najbolj zabavljajo čez pomoč, ki nam jo v kadrih daje vsa naša skupnost. Tudi to je bilo treba napisati — ne toliko zaradi tega, ker se bo morda zato ta odnos bistveno spremenil, marveč zato, da to pač vsi vemo — tudi bralci »Slovenskega Jadrana«.

KAKO JE ZDAJ

Pa pojdemo naprej — po zapuščeni terasi pred stavbo do vhoda v konvent. Konvent: nekdanj v svojem začetku morda samostanček — pribežališče vsega naveličanega bogataša ali pregnane nune »plave« k krvi, pozneje pa že tudi turistični objekt, kar priča celotna ureditev: notranji atrij, razdelitev prostorov in končno spredaj terasa in zadaj vrt, kjer še vedno stoji glasbeni paviljonček — danes natrpan s krmom za koze... Ob vhodu je kurnik, povsod pa je vse prerasel visok plevel. Povsod so smeti, je gnój in nesnaga. Redki stanovalci so silno prijazni: za pričujoče posnetke sem bil nagrajen (baje zaradi tovariša, ki me je spremljal),

Pogled na stavbo — nekdanji konvent — s prelepo naravno ploščadjo spredaj

z bogato porcijo smeti s prvega nadstropja...

KAJ PRAVIJO TUJCI

Pri tem pa bi težko še kje dobili objekt, ki bi imel take pogoje, da postane najlepše in najbolj znano letovišče ob našem morju in tudi drugod po Sloveniji, uveljavilo pa bi se takoj tudi pri tujcih.

Tujci so posebno poglavje v našem turizmu: prav nič ne skrivamo, da jih radi vidimo. Če izzvamemo devize, katere imamo v mislih, kadar je govora o tujcih, potem je mednarodni turizem vsekakor močno orožje politike dejavnega sožitja med narodi in njena neposredna podpora. Tudi letos ni bilo ravno malo tujcev v Ankaranu: bral sem pisma resnih Angležev, ki se pristržno zahvaljujejo upravi kopalnišča za prijetne dneve v Ankaranu in objublajo, da bodo drugo leto pripeljali še druge s seboj. Seveda pa so imeli tudi nekaj kritičnih opomb — vse v dobro vodstvu.

Še to — kaj mislijo tujci o An-

20-letnica velike tekstilne stavke v Kranju

Izpričana moč delavskega razreda

ŽANDARSKO NASILJE NAD DELAVCI — KONČNO SO SE ZNESLI NAD DELAVCI ŠE FABRIKANTI

Odločna in dobro organizirana stavkovna akcija, ki so jo pred 20. leti vodili komunisti, je bila pest v obraz vsem klerikalnim in drugim politikantom, ki so hoteli iz nastalega položaja kovati zase političen kapital.

Oblast je že od začetka poskušala s silo zadušiti akcijo stavkujočih. Čim večji obseg je zajemala stavka, tem nestrpnejša je oblast postajala in tem manj je skrivala svoje namene, da z brutalno fizično akcijo zatre to delavsko gibanje. Kraljevska banska uprava se je izražala, češ da »stavkajo delavci na nezakonit način«, samo da bi opravičila svoje početje.

16. septembra 1936, v zgodnjih jutranjih urah je poseben vlak pripeljal v Kranj 500 gojencev beogradske žandarmerijske šole in vsa razpoložljivo ljubljansko policijo. Žandarji so na silo zasedli tovarno Jugoslovske ter zlomili odpor delavstva. Podobno se je končala stavka tudi v drugih podjetjih.

Zaradi napetega ozračja in silnega ljudskega ogorčenja je istega dne s posebno »naredbo« tudi srezko načelstvo v Kranju prepovedalo vse sestanke v zvezi z mezdanim gibanjem, vsako zbiranje ljudi in vse shode. Uvedena je bila posebna policijska ura itd. Kraljevska banska uprava pa je morala 23. septembra izdati poseben proglas, v katerem je hotela pomiriti ljudstvo s tem, da je zankala govorice, po katerih naj bi bilo ob izpraznitvi tovarn v Kranju »večje ali manjše število delavcev ranjenih«.

Po nasilnem zlomu stavke so se znesli nad delavstvom tudi lastniki tovarn. Mnogo dozdevnih organizatorjev stavke so odpustili. V Trzinu je tovarnar Glanzmann odpustil 92 delavcev, od preostalih pa je zahteval, naj mu izdajo organizatorje stavke. Pravi vzrok za odpuste delavcev je povedal lastnik Tekstilindusa Heller, ki je dejal, da je odpustil 14 delavcev zato, ker »je izgubil zaupanje vanjek. Povedal je tudi to, da noče v svojem

podjetju nobene delavske organizacije, da pa si bo zaupnike postavil sam in to svoje lastne...

Stavka tekstilcev pred 20. leti je bila nasilno zadušena, a je vendar uspela. Delavski razred je tedaj pokazal svojo moč. Zavedal se je samega sebe. Naredil je življenski izpit pred zgodovinskimi dogodki, v katerih se je afirmiral kot nosilec revolucije.

Teh nekaj skromnih kronoloških dogodkov naj bo spomin na velike dogodke pred 20-timi leti. Ob razmišljanju o teh dogodkih nam pravzaprav šele popolnoma jasno stopi pred oči tista ogromna razlika med nekdanj in danes, šele ob tem so nam vidni tisti ogromni koraki, s katerimi stopa naš delavski razred v naši novi družbeni ureditvi, naš delavec — upravljalec, lepši prihodnosti nasproti.

S. B.

Rastko Bradašnja

Naši ljudje na obisku v tujini

V Scheveningenu pri Haagu

SVETOVNO ZNANEM KOPALIŠČU NA HOLANDSKEM

TO NE GRE...

Čakali smo na tramvaj, da bi se peljali v Scheveningen. Čakati stoji je neprijetno in zato smo se vsedli v bližnjo kavarno. Opazovali smo promet na cesti. Prišel je natak. »Zelite?« Kaj vse smo si želeli, toda v naših žepih so pozvanjali samo še centi. Natakar je čakal. »Dve steklenici Cockte.« smo se sporazumeli. Natakarjev obraz se je spremenil. »To ne gre; zasedli ste štiri mesta, naročili pa samo dve steklenici.« nam je zabrusil z glasom, ki je bil vse prej kot prijazen. Ozrli smo se okrog, stoli so bili prazni, nikomur nismo odjedali mesta in vendar... Pomislili smo na tujce, ki prihajajo k nam in skorajda smo jim zavidali.

Kurhaus v Scheveningenu

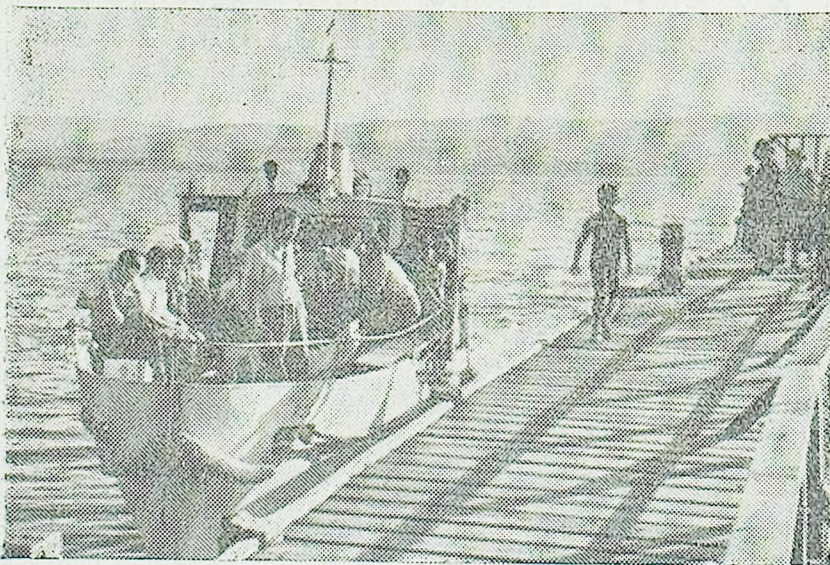
Marija Vogrič

Po romantičnem atriju s starinskim vodnjakom v sredi raste danes plevel in se pasejo kokoši

obnovo so napravljeni, zadevni elaborat je bil poslan na pristojno mesto — ni pa še žive vode in pravkar so v Koprju zatisnili pipo, da ja ne bi pritekla kakšna kaplja.

Mimogrede: sedanje kopalnišče z restavracijo je moralo čez to leto prenehati delovati zaradi nezadovoljnosti tudi do 5000 gostov, med tednom seveda manj. Bilo pa je redno od 180 do 250 stalnih gostov, ki so ostali tudi po dva do tri tedne in čez. Ti so zaradi priložnostnih »koktašev« in »oranžadarjev« mnogokrat morali čakati tudi dalj ča-

Motorna ladžica Splošne plovbe vzdržuje promet na liniji Koper—Ankaran. Na sliki pristanek v Nikolaju minulo soboto

O IZVRŠEVANJU DRUŽBENEGA PLANA V IZOLI

Tako ne more več naprej

Podjetja delajo, ko da se jih ne tičejo spremembe v naši gospodarski politiki — Kljub znižanju kapacitet v gradbeništvu več zaposlenih in več izplačanih plač — Nad 52 milijonov din škode zaradi nerazumljivo visokega povečanja bolovanj — Potrebna bo intervencija oblasti in političnih organizacij

Poročilo je nakazalo v glavnem vse činitelje, ki odločajo o uspehih oziroma pomanjkljivosti izvrševanja letošnjega družbenega plana. Analiza je zajela realizacijo bruto produkta oziroma prometa, gibanje materialnih stroškov in plač ter fluktuacijo delovne sile.

Rezultati v večini niso razveseljivi, ponekod so celo žalostni. Treba bo mnogo truda in iznajdljivosti, da bi se stanje do konca leta vsaj delno popravilo.

Podatki o realizaciji bruto produkta letošnje prve polovice leta kažejo v primerjavi z enakim lanskim obdobjem: industrija 68,7%, trgovina brez Delamarisa 85,4%, obrt 64,6%, gostinstvo 86,7%, gradbeništvo 95%, kmetijstvo 106,5% in komunalna dejavnost 149,9%. Realizacija dobička je v razmerju z navedenimi podatki mnogo slabša, saj znaša v prvem polletju letos samo 11,3%, kar bistveno vpliva na dohodek v gospodarstvu sploh.

Skupni plačni fond je narasel za 13% (plače po tarifnih pravilnikih za 1%, dejanske povprečne plače v primerjavi z lanskimi za 3%, izplačane plače za 12%, nadure in dodatki za 80% in druge datjave za 50%). Iz podrobne analize izhaja proces povečanja plač, najizraziteje v obrti in gostinstvu. Absolutno zvišanje je pri nadurah in drugih datjavah, kar medvedno obremenjuje skupni plačni fond podjetij. Analiza pravi, da se je realizacija bruto produkta v prvem polletju dvignila za 5% in plače absolutno za 13%, iz česar sledi, da je produktivnost vsega gospodarstva občine padla za 8%. To bi se delno lahko opravičila sprememba strukture delavstva.

Tabela o gibanju delovne sile po kvalifikaciji kaže, da je število v raznih panogah gospodarstva zaposlenih kljub 30% zmanjšanju v gradbeništvu naraslo za 15%, predvsem nekvalificiranih delavcev. Obžalovanja vreden je padec javencev (za 20%), kar je jasen dokaz malomarnega odnosa nekaterih podjetij do vzgoje novih kvalificiranih kadrov.

Najobčutnejša slabost naših podjetij je premajhna kontrola neopravičenih izostankov z dela, ki odražajo pomanjkanje delovne discipline. Bolovanja do 7 dni so se letos povečala za 27%, nad 7 dni (brez industrije) za 145%, kar je skupaj 21.713 dni ali 173.704 ure po 300

KRVODAJALSKA AKCIJA V SEŽANI

Občinski odbor Rdečega križa v Sežani je organiziral krvodajalsko akcijo. Prijavilo se je blizu 800 ljudi. Ta akcija je najbolj uspela v vaseh Tomaj, Jakovca, Vrabče in Gorenje. Od podjetij sta pa na prvem mestu Telekomunikacije, kjer je bilo 120 prijavitelcev, in mehanična delavnica. Glede na omejene tehnične zmožljivosti Zavoda za transfuzijo iz Ljubljane, ki je bil v Sežani le štiri dni, od 4.—8. septembra, so mogli odvzeti kri le 500 ljudem.

Kako je ta akcija uspela, naj služi le ta primer. Med prvimi prijavitelji je bil tudi Vittorio Naino, doma iz Tunizije, ki je bil pri svojih sorodnikih dva meseca na dopustu. Rekel je da da kri zato, ker je to eno izmed najbolj človečanskih del.

Občinski odbor Rdečega križa se zahvaljuje vsem osnovnim vaškim organizacijam in podjetjem, ki so razumeli pomen te akcije in so jo s tolikšnim razumevanjem podprli. P. M.

★

BORCI BATALJONA «SIMONA GREGORČIČA»

Vse borce I. primorskega bataljona «Simon Gregorčič» obveščamo, da je zbor bataljona v nedeljo 16. septembra 1956 v Ozeljanu pri Gorici. Pridite vsi!

Pripravljali odbor

din ali 52.111.200 din, ki jih izgubi gospodarstvo!

Tudi storilnost dela je šibka. V prvem polletju je v primeri z lanskim obdobjem padla povsod razen v ribištvo, kjer pa so se povečale cene svežih rib. Padec v industriji v glavnem opravičuje reorganizacija delovnega procesa »Mehanotehnike«, kjer uvajajo namesto obrtniškega industrijskega načina proizvodnje in graditev krožne peči v »Rudi«.

V primerjavi letošnjega gibanja materialnih stroškov z lanskim prvim polletjem vidimo, da so se v vseh panogah planirani materialni stroški dvignili za 9%, medtem ko so se glede na spremembo cen realizirani materialni stroški dvignili za 7%. Razmerje med realizacijo bruto produkta v prvem polletju in realizacijo materialnih stroškov kaže, da so materialni stroški znižani samo v trgovini in komunalni dejavnosti, medtem ko so v vseh drugih panogah narasli, predvsem v obrti, gradbeništvu in gostinstvu.

KOSTI POD TLAKOM

Koprške ulice nudijo te dni kaj nenavadno sliko: kupi zemlje in odmaknjene tlakovne plošče — kopali so jarke za novo telefonsko napeljavo. Kakor se ob takih delih večkrat primeri, so naleteli na številna okostja, zlasti pri starih koprskih zaporih in pod bivšo jetniško kapelo. Na to so opozorili upravo Okrajnega muzeja v Kopru. Izvedenci sedaj raziskujejo najdišča, vendar se ne vedo, ali gre za srednjeveška ali še starejša grobišča.

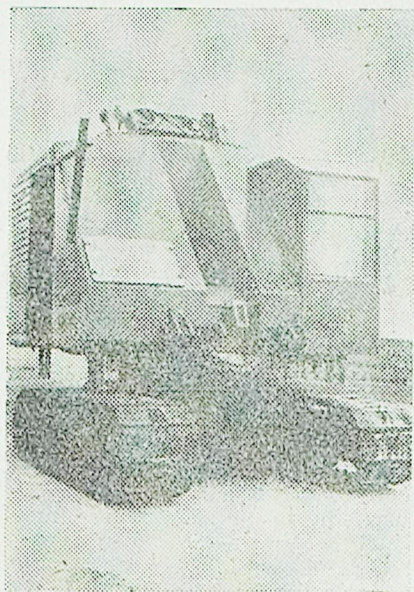
NAMESTO PISMA UREDNIŠTVU
Vse zaradi tisočakov . . .

Spoštovani tovariš urednik!

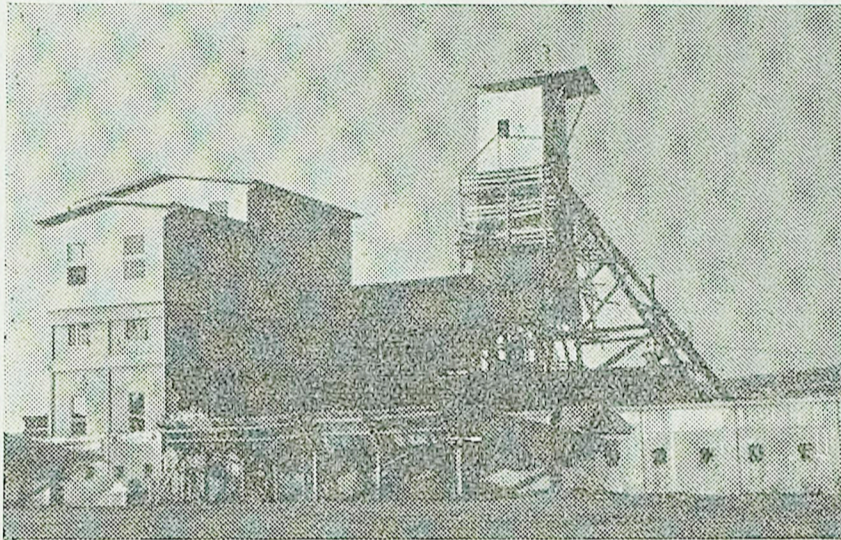
Gotovo Ti je znano, koliko skritih nad po denarju je kar nenadoma vzbudila lanska turistična sezona pri nekaterih stanodajalcih v Postojni. Pred sodiščem so se kar vrstili primeri: profesor gimnazije s svojo družino, postojnski odvetnik in zopet delavec . . . V vseh primerih je šlo za isto stvar: odpoved stanovanja. — Ali si moreš misliti, kako mi je bilo pri sreči, ko mi je bilo ukazano, da naj poiščem sezonsko posteljo tudi jaz.

Vzgojili so me partizani in nemalokdaj sem premišljeval o pravičnem človeku. To me je vodilo, da naročilu stanodajalke nisem ustregel. Tedaj pa se je začelo: vrednote so se kar čez noč spremenile v slabosti, dogovorjene stvari so postale nasilna dejanja, iz podnajemnika sem bil preimenovan v souporabnika sobe; treba je bilo najti vzrok za sodno odpoved in lani septembra sem bil pred sodiščem.

Hkrati pa je počilo tudi pri sosednji stranki. Na dvorišču namreč stoji garaža kot daljni odsev nekdanjega bogastva. Da ne bi počivala brez haska v svoji starosti, so jo dali upokojenemu delavcu, da bi si lah-

Veliki bager za melioracijska dela opravlja hkrati več funkcij. Baggerje in druge stroje že ima Vodna skupnost

V rudniku črnega premoga v Sečovljah bodo pravkar odprli nov rov, ki ga je doslej zalivala voda. Na sliki: rudnik Sečovlje.

ko shranil drva. Toda! Turisti imajo avtomobile. — »Nande, Vi niste za mesto, Vi morate nazaj na deželo. Nande, jaz Vam nisem dala garaže. Vi ste vdrli vanjo! Nande, pri meni so bili vedno le grofje . . .«

In upokojeni delavec se je znašel pred sodiščem pravtako lani septembra meseca. Obtožnica mu je očitala vdor v garažo. Sodišče pa je zaključilo s sporazumom: delavec Nande bo dobil drugo drvarnico, ko se bo izselila sosedna stranka. Ostalo je pri tem in še danes je tako.

Moja zgodba pa se je razvijala drugače. Sodišče je tudi v mojem primeru pripeljalo do sporazuma. Obvezal sem se, da se bom v roku enega meseca izselil drugam, moja stanodajalka pa je podpisala, da mi bo našla drugo stanovanje. Njena obveza je bila nadomestilo za kazen zaradi laži, raznešenih od hiše do hiše. Sprejeti obvezi sta bile neizključljivi. Druga je bila pogoj prvi. Ali si moraš predstavljati, kako težko je najti podnajemno sobo v malem kraju kot je Postojna in sicer za človeka, ki si ga prej blatil? Pred tem vozlom se je znašla tudi moja tožiteljica. Spoznala je to in je zato ukrenila drugače.

Tržaški kamion s prikolico, ki je minuli teden povzročil težko nesrečo v Semeđeli, pri kateri sta izgubila življenje 44-letni Jože Kozlovic in njegova 12-letna hčerka Graziella, žena Antonija, stara 43 let, pa je dobila težje poškodbe. Ubit je bil tudi konj in razdejana vprega. To je največja nesreča po osvoboditvi v teh krajih.

Delo koprške Vodne skupnosti

S skromnimi sredstvi do pomembnih uspehov

PREPOTREBNO DELO PRI NASIPIH IN KANALIH ŽE DELNO OPRAVLJENO — POVEČANJE ZMOGLJIVOSTI ISTRSKEGA VODOVODA — V KORAK S SPLOŠNIM RAZVOJEM

Kljub skromnim sredstvom, s katerimi zdaj razpolaga nedavno ustanovljena Vodna skupnost v Kopru, se je ta že lotila svojih velikih nalog. Ze se zbirajo strokovni kadri in proučujejo najnujnejše probleme.

Nasipi in kanali so potrebni takojšnjega popravila in rednega vzdrževanja, na čemer se že dela. Proučujejo tudi problem preskrbe z vodo Movraža in drugih višinskih predelov, zlasti Šmarij. Prav tako izdelujejo že tudi načrte za nadaljnjo regulacijo Karlonje in Dragonje in za obsežna meliora-

cijska dela. Vso pozornost so posvetili enemu najvažnejših problemov — povečanju kapacitete obstoječega istrskega vodovoda.

Za vsa ta dela pa bodo seveda potrebna izdatna denarna sredstva, za kar bodo potrebni investicijski krediti in dotacije. Da bi jih lahko dobila, bo morala imeti koprška Vodna skupnost že izdelane načrte in druge priprave. Zato je bilo na zadnjem občnem zboru sklenjeno, da bo Vodna skupnost mobilizirala predvsem tudi vsa razpoložljiva lastna sredstva, formirana iz vodnih prispevkov. Tako bodo kmetijska gospodarstva plačevala v ta namen 2% od čistega katastrskega dohodka, druge gospodarske organizacije pa 2 do 3% od obračuna realizacije. S tem sicer še ne bodo zbrana sredstva za izvedbo večjih del, pač pa bo to nujno potrebna podlaga za financiranje pripravljanih del, pa tudi za rešitev vsaj nekaterih najnujnejših lokalnih zavarovalnih in vzdrževalnih del.

Dober začetek vzbuja upanje, da bodo odsej vodnogospodarski problemi Kopra in okolice reševani bolj sistematično in zato uspešneje. Le tako bo moč odstraniti nevarno zaostajanje tega problema za splošnim gospodarskim razvojem koprškega področja, kar bi v dolgem času lahko privedlo do zelo resnih motenj. Zato so vse gospodarske organizacije koprške občine razen dveh ali treh izjem brez ugovora sprejele obveznost plačevanja vodnih prispevkov. Pričakovati je, da bodo tudi kmetijska gospodarstva razumela, da jim bo delovanje Vodne skupnosti že v kratkem prineslo take koristi, da bo nasproti njim vplačani vodni prispevek le neznatna žrtve.

DF

TRGATEV JE PRED DURMI

V obalnem pasu Slovenske Istre se bo začela te dni trgatve zgodnejših sort grozdja. Letošnji pridelek bo v posameznih predelih koprškega okraja precej različen. Najbolje so obrodili vinogradi na Vipavskem. Na Krasu bo pridelek precej manjši, v primerjavi s prejšnjimi normalnimi letinami bo tudi v Istri znatno slabši. V nižinskih predelih Slovenske Istre je peronospora uničila polovico in tudi več pridelka grozdja, kar ga je pa ostalo, je precej gnilo. Zadrudna zveza zato opozarja kmetovalce, naj pri trgatvi sproti odstranjuje gnile jagode, mošt bo imel tako več sladkorja in ga bodo mogli bolje prodati. Kjer je grozdje zelo gnilo, ga naj kmetovalci temeljito poškopirajo s kalijevim bisulfitom, in sicer na vsakih 100 kilogramov grozdja po 10 dkg tega razkužila.

J. Areh

Hitro ukrepanje je dvakrat koristno

ZA OBNOVO STARIH STANOVANJ

V Postojni, Sežani, Pivki, Ilirski Bistrici in še nekaterih večjih krajih našega okraja, posebno pa v okrajnem središču Kopru, je v zadnjih nekaj letih bilo zgrajenih dokaj novih stanovanjskih hiš. Stanarina v teh novih hišah je razmeroma precej višja od one v starih stanovanjskih poslopih, zato se stanovanjski fond (finančni) tudi veliko hitreje formira. Ker ta nova stanovanja niso potrebna večjih popravil — pač zato, ker so nova — ti skladi tudi neprestano rastejo.

Po drugi strani pa stara stanovanja nujno potrebujejo sredstva za prepotrebna popravila, obnovo in opremo z manjkajočimi pritiklinami, posebno sanitarnimi napravami. Seveda so sredstva, ki se stekajo v stanovanjske sklade teh starih hiš, zelo majhna in še zdaleč ne zadostujejo za izvedbo tudi

najnujnejših popravil v stanovanjih, kamoli za predelavo, obnovo in ureditev manjkajočih pritiklin.

O tem perečem stanju bosta te dni v Kopru razpravljala Svet za stanovanjske in komunalne zadeve ter Stanovanjska skupnost koprškega Oblo. Sklepala bosta o predlogu, naj bi del sredstev iz stanovanjskega sklada novih hiš in stanovanjskih blokov, ki za zdaj tem stanovanjem še niso potrebna, dodelili za popravilo in obnovo starih stanovanj, ki niso sama sposobna ustvariti teh sredstev. Od tega sklepa, v kolikor bo sprejet, bo imela skupnost trojno korist: stari stanovanjski fond bo obvarovan nadaljnega propadanja, stanovalci bodo imeli boljša stanovanja, skupnosti pa se bodo sredstva v stanovanjske sklade hitreje vračala, ker bo stanarina za tako obnovljena stanovanja lahko višja.

TELESNA VZGOJA · SPORT · ŠAH

NOGOMET

NOVI GORICI NE GRE

V drugem kolu ljubljansko-primorske nogometne lige so primorska moštva osvojila samo dve točki. Branik je na svojem igrišču zasluzeno premagal kranjsko Mladost z 2:1 (2:0), Nova Gorica je izgubila na svojem igrišču s Krimom z 1:3 (0:1), Izola pa je pustila obe točki v Kranju, kjer je Triglav slavil visoko zmago 5:1 (1:0).

Slovan je premagal Tržič z 2:1, srečanje med Ilirijo in Grafičarjem se je končalo neodločeno 1:1.

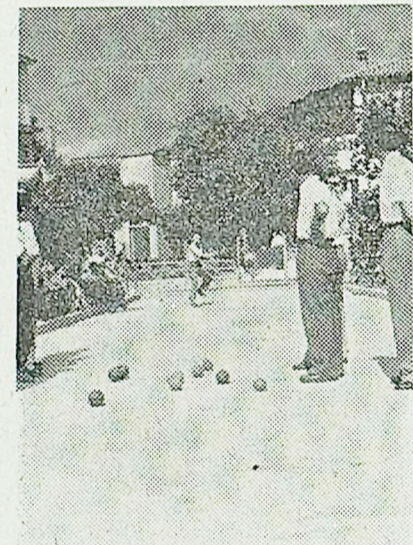
Po drugem kolu je tabela ljubljansko-primorske nogometne lige naslednja:

Triglav	2	2	0	0	9:2	4
Krim	2	2	0	0	8:2	4
Izola	1	1	0	1	5:7	2
Ilirija	2	1	1	0	5:2	3
Slovan	2	1	1	0	3:2	3
Mladost	2	0	1	1	2:3	1
Branik	2	1	0	1	4:6	2
Grafičar	2	0	1	1	1:5	1
Nova Gorica	2	0	0	2	3:7	0
Tržič	2	0	0	2	2:6	0

INDICENTI V IDRJI

Ze v prvem kolu Primorske nogometne podzveze moramo zabeležiti neljube dogodke, ki so se pripetili v nedeljo v Idriji v srečanju med domačim Rudarjem in Koprjom. Za tekmo je bilo v Idriji veliko zanimanje, saj se je zbralo na igrišču okrog 1000 gledalcev. Zal pa je del publike s svojim nešportnim obnašanjem vplival tudi na dogodke na igrišču. Pečat vsemu pa je dal sodnik Marušič, ki je Koprju odnesel zaslužno zmago z najmanj dvema goloma razlike.

Končni rezultat je tako bil 3:2 v korist Rudarja (polčas 1:2).

Prizor z nedeljskega tekmovanja balinarjev v Sežani

ŠPORTNI DAN V SEŽANI

V počastitev obletnice priključitve Primorske k FLRJ je v nedeljo športno društvo Tabor v Sežani organiziralo številna športna tekmovanja. Udeležba je bila zelo dobra, saj je razen društev iz koprškega okraja prišlo tudi več ekip iz goriskega okraja in gostje iz Proseka pri Trstu.

Rezultati posameznih tekmovanj so bili naslednji:

- Balinanje: 1. Skala (Sežana),
- Odbojka: 1. TVD Partizan Sežana, Šahovski moštveni brzturnir: 1. Postojna, 2. Koper, 3. Sežana,
- Namizni tenis: 1. Ivanović (JLA) in v parih Ivanović—Ostojić (JLA).

Filmska ekipa

»Kruh in sol«

ki snema v Piranu, Portorožu in okolici, končuje z delom. Pozivajo se vsi upniki, da predložijo svoje račune najkasneje do 17. septembra 1956 v pisarni ekipe, Portorož, Hotel Palace, telefon 46.

Kasneje dospelji računi ne bodo priznani.

ZAGREB FILM

Tekmovanje s skiroji: najboljšje uspehe so dosegli Zoran Turk, Skibin, Ivo Macarol in Ester Jazbec.

Nogomet: Prosek (Trst) — Tabor (Sežana) 4:2 (2:1). Domačini so bili enakovredni nasprotnik gostom, ki se imajo za zmago zahvaliti predvsem svojemu odličnemu vratarju Prašelju. S. Z.

Odbojka ZAČETEK OKRAJNEGA PRVENSTVA

V soboto in v nedeljo bo v Postojni prvi turnir najboljših odbojgarskih ekip koprškega okraja za naslov prvaka okraja. Doslej so se prijavile ekipe Koprja, Postojne, Ilirske Bistrice, Izole in Pivke, pričakujejo pa tudi udeležbo Portoroža in Sežane. Ker sodelujejo le moštva TVD Partizana, bo turnir veljal tudi kot okrajno pokalno prvenstvo društev TVD Partizan. Revanžni turnir bo naslednje soboto in nedeljo v Koprju, končni zmagovalec obeh turnirjev pa se bo pomeril s prvakom goriskega okraja (Kanal ob Soči) za naslov prvaka Primorske.

Hkrati bo tekma med prvakom koprškega okraja in moštvom Partizana iz Kanala veljala kot kvalifikacija za vstop v višji razred v okviru Odbojgarske zveze Slovenije.

Moštvom koprškega okraja bosta finančno pomagali okrajna športna zveza in okrajna zveza TVD Partizana.

V okviru priprav za okrajno prvenstvo so imela obmorska moštva te dni več prijateljskih srečanj. Portorož je premagal Izolo s 3:0 in 3:1, Koper pa Izolo s 3:1.

POKALNO PRVENSTVO KOPRA

Sredi tedna je bil v Koprju pokalni odbojgarski turnir za prvenstvo mesta. Udeležile so se ga ekipe Radia Koper, Tomosa, Državnih uslužbencev, Garnizona JLA in študentske mestne reprezentance, ki pa je nastopila izven konkurence. Prvo mesto je osvojila ekipa Radia Koper, ki si je tako že drugič priborila prehodni pokal. Izven konkurence so se najbolje odrezali koprski študenti, ki so premagali vse svoje nasprotnike.

Objavljamo nekaj najvažnejših rezultatov:

Radio-uslužbenci	2:0	(15:11, 15:10),
Študenti: Radio	2:1	(15:11, 7:15, 15:7),
Radio: Tomos	2:0	(15:3, 15:3),
Študenti - JLA	2:0	(15:1, 15:10),
Uslužbenci: JLA	2:0	(15:8, 17:15),
Študenti: TOMOS	2:0	(15:7, 15:8),
Študenti: Uslužbenci	2:0	(15:7, 15:7).

Končna tabela turnirja je naslednja:

Študenti	
(izven konkurence)	4 4 0 8:1 8
Radio Koper	4 3 1 7:2 6
Uslužbenj	4 2 2 4:4 4
Garnizon JLA	4 0 4 0:8 0
Tomos	4 0 4 0:8 0

Veslanje NAD 1.000 TOČK PREDNOSTI ZA KOPER

V soboto in v nedeljo je bila v Koprju zaključna veslaška regata za pokal Okrajne športne zveze v Koprju. Kakor na prejšnjih regatah v Izoli in Piranom je tudi tokrat prepričljivo zmagal Koper pred Izolo in Piranom. V skupnem plasmanu po treh regatah ima Koper nad 1.000 točk prednosti pred Izolo in nad 1.500 točk prednosti pred Piranom. Koper je v vseh treh regatah nabral 4.945 točk, Izola 3835 točk, Piran pa 3.390 točk.

Podrobni rezultati III. regate v Koprju so naslednji:

Četverec Jola (mladinke): 1. Koper, 2. Izola, 3. Piran

Skiff (članice): 1. Piran, 2. Koper, 3. Izola

Jola (mladinci): 1. Koper, 2. Izola, 3. Koper II.

Skiff (mladinke): 1. Izola, 2. Koper

Jola (članice): 1. Koper, 2. Piran, 3. Izola

PREKLIC

Kocjančič rojena Škerlić Marija, pok. Matija in Bembič Marije, rojena 10. IV. 1917 v Hrvojih pri Koprju, preklicuje izgubljeno obmejno propustnico.

Skok Franc, iz Hrvatina, preklicuje vse neresnične izjave o tatvini denarja proti Drobežu Valentinu, miličniku iz Hrvatina.

Skok Franc

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili našega draga pokojnega očeta in brata Kozloviča Josipa in njegovo hčerko Gracielo na zadnji poti, se najlepše zahvaljuje

žalujoče sorodstvo.

OBVESTILO

Obveščamo vse dobavitelje in kupce tovarne sardin »Ex Ampela« Izola, da se je po sklepu Občinskega ljudskega odbora Izola ustanovilo novo podjetje »IRIS«, industrija za predelavo rib, Izola, ki je prevzelo vse terjatve in obveznosti prejšnjega podjetja.

Kmetijska posestva in kmetijske zadruge obveščamo, da imamo na zalogi prvovrstno ribjo moko — učinkovito dodatno krmilo za govedo, drobnico, prašiče in perutnino po znižani ceni. Dobavljamo vsako količino. Naročila izvršimo takoj.

»IRIS«

INDUSTRIJA ZA PREDELAVO RIB IZOLA

Tedenska prometna kronika

Dne 3. septembra je prišlo v jutranjih urah blizu gradilišča tovarne Tomos v Semedeli do težje prometne nesreče. Avtobus, ki je vozil iz Koprja proti Smarjam, je hotel na ovinku prehiti vprego. Tedaj je pa iz nasprotne strani prišel motorist Griznič Anton. Trčil je v zadnji del avtobusa in padel. Rojč Bruno, ki je sedel na zadnjem sedežu motorja, je utrpel težje telesne poškodbe. Odpeljali so ga v izolsko bolnišnico. Škodo, ki je pri tej nesreči nastala, cenijo na kakih 35.000 dinarjev.

Na križišču pri Podgradu je prišlo dne 6. septembra do lažje prometne nesreče. 36 letni voznik jeepa Poljak Milan je pripeljal iz stranske ceste in trčil v osebnih avtomobil. Na osebnem avtomobilu je bilo za kakih 35.000 dinarjev škode, medtem ko je jeep ostal nepoškodovan. Nezgoda je zakrivil voznik jeepa.

39-letni delavec Seme Anton iz Tobij pri Kozini je bil v nedeljo malo »pod gasom«. Na cesti med Kozino in Klancem se je prevrnil s kolesa. Pri padcu je odnesel le lažje telesne poškodbe.

V soboto zvečer se je peljal Pajalič Marijan z osebnim avtomobilom proti Kozini in podrl vinjenega Mihaliča Antona iz Gradišča. Mihaliča so odpeljali v bolnišnico, ker si je zlomil nogo.

Minuli teden pa sem se res napoloval. Bil sem skoraj po vsem okraju in prava sreča, saj so me ponekod hudo potrebovali. V Tubljah, pa tudi v Černetičah so hoteli, naj za vsako ceno ostanem pri njih, da bi jim pomagal popraviti vaške poti, ki so tako razdejane, da še peš komaj hodiš. Prošnjo sem vljudno odbil, ker se mi zdi, da bi jih lahko popravili sami, kot so to naredili po drugih vaseh.

Nad vse zanimiva je tudi zgodovina vodovodnega rezervoarja na Tatrach. Vse do lanskega leta so na Tatrach imeli vodo, če je bila še takšna suša. Lani pa so hoteli svojo vodovodno preskrbo še izboljšati. Poklicali so komenski Remont in še sami pljunili v roke ter zgradili nov rezervoar. Pa glej ga spaka! Sam ne vem, kako so to naredili, da voda sploh ne priteka vanj in je največkrat suh kot da se sploh ne zaveda svoje funkcije. Tako se je zgodilo, da vse do lanskega leta na Tatrach niso imeli rezervoarja, imeli so pa vodo; zdaj imajo rezervoar, vode pa ne. To je še en dokaz, da ne moremo nikoli imeti vsega, kar si želimo. Tega mnenja je verjetno tudi »strokovno« vodstvo, kateremu so vaščani zelo »hvaležni« za trud in prizadevnost.

V Kozino sem prišel že precej izmučen. Zavil sem na pivo v »Jadrane«, kjer so mi po primernem čakanju nazadnje le postregli. Ni mi pa jasno, zakaj stane vrček 35 dinarjev, medtem ko povsod drugod le 30, vsaj pri

nas v Koprju, kamor je iz Ljubljane vsekakor dlje kot v Kozino. Morda bi znaši to pojasniti v »Risniku« v Divači, kjer so še za en dinareček dražji.

Nazaj grede pa me je zanimalo, če bom za vožnjo z avtobusom plačal prav toliko iz Črnege kala do Koprja, kakor sem bil plačal od Koprja do Črnege kala. Z zadovoljstvom sem ugotovil, da ni nobene razlike. Vendar pa še zdaj ne vem, zakaj stane vozni listek od Koprja do Rižane 55 din, od Črnege kala pa 110, čeprav je komaj nekaj kilometrov dlje. Za tja je bilo še nekako razumljivo, ker je hud klanec, toda zakaj je potem tudi za nazaj ista cena?

Bil sem zgođen, pa sem mimogrede zavil še v Skoflje. Ne vem, kaj bo. Tam so namreč že zdaj mučijo z elektriko, ki kar naprej mežika. Navadno jo je vedno premal, včasih se pa zmisli in zasveti, kot bi hotela nadoknaditi vse, kar je zamudila. 280 voltov so izmerili ob neki taki priložnosti. Zarnice so zasvetile, da je bilo veselje in radijski aparati so dobesedno ponoreli. Nato pa so »zadovoljni« Skofjci ugotavljali razdejanje in tipali po temi.

Ko sem prišel v Koper, sem šel najprej pogledat, če je še kdo od naših okrajnih funkcionarjev na svojem mestu. Po podatkih, ki jih je razširila priznana agencija »Reaktion Comp.« v Sežani in Postojni, so jo namreč pobrisali čez mejo, še prej pa so popolnoma izpraznili Narodno

Radio KOPER

NEDELJA, 16. septembra: 9.00 Kmetijska ura — 14.15 Glasba po željah — 15.15 Poročila — 15.20 Glasba po željah (II. del) — 15.45 Poje moški zbor iz Dornberga p. v. C. Matičiča — 16.00 Promenadni koncert — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Lahka glasba.

POENEDELJEK, 17. septembra: 5.45 Vesti — 13.40 Od melodije do melodije — 14.00 Pesmi in plesi iz naših republik — 14.15 Zabavna glasba in objave — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Slovaške narodne pesmi.

TOREK, 18. septembra: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Stiriideset minut traja naš operni sestanek — 14.20 Zabavna glasba in objave — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Slovenske narodne melodije igrajo »Stirije fantje«.

SREDA, 19. septembra: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Zabavna glasba in objave — 14.00 Glasba po željah — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Narodne pesmi in plesi Romunije.

PETEK, 21. septembra: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Ugani z nami, kaj je to — 14.20 Zabavna glasba in objave — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Nastop folklorne skupine »Kolo« iz Beograda.

SOBOTA, 22. septembra: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Zdalj pa enkrat v ritmu (pisan spored lahke in zabavne glasbe — 14.20 Lahka glasba in objave — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Iz arhiva narodne glasbe.

Splašeni konj zažgal bencinsko črpalko. V torek je prišlo v Koprju do kaj nenavadne nesreče. Andreju Fabjančiču se je splašil konj in z vozom pridrvel v bencinsko črpalko Istra — Benz. Nastal je kratek stik in izbruhnil je požar. Konju se ni zgodilo nič. Škodo cenijo na kakih 20 tisoč dinarjev.

MAI OGLASI

PRO DAM nerabljen kompletni umivalnik za kopalnico, češki porcelan, cena 15.000 dinarjev, šestcevalni vžigalnik za motor znamke »Bosch«, cena 15.000 din, in volt-amper merilo za elektriko. — Piran, Pristaniška 4/I.

DVOKOLESA, MOTORNA KOLESA ter vse nadomestne dele po naročilu pošiljamo v vse kraje. Poseben popust za podjetja.

Cottur, ulica Crispi 8 — Trst
VELEBLAGOVNICA »FELICE« Ulica Carducci 41, Trst, Velika izbira delovnih oblek, srajc, pletenih sukničev — hlač. Prvovrstno blago po najnižjih cenah v Trstu!

DVOKOLESA od 7000 lir naprej in **MOTORNIA VOZILA** od 45.000 lir naprej dobite pri trvdki MARCON, Trst, ulica Pietà št. 3. — Oglejte si naše zaloge!

banko. Ugotovil sem, da se pobožne celje predstavnikov omenjene agencije niso izpolnile in našel vse tovarise, za katere »se ne ve, kam so izignili« na svojih delovnih mestih. Pa tudi blagajna v Narodni banki se zdalec ni tako prazna, kot so prazne glave tistih, ki te vesti širijo in jim nasedajo.

Ker Juice ni bilo doma, sem šel na kosilo v Trgovski dom. To so me debelo pogledali. Da vam po pravici povem, tudi meni se je čudno zdelo, da bi tam odprli restavracijo. Toda videl sem reklamo v koprskem letnem kinu, kjer razločno piše: VELEBLAGOVAONICA Trgovski dom. Veleblagovaonica je pa po naše velika jedilnica. In tam bi morali imeti kaj za pod zob. Rekli so mi sicer, da sem tudi sam kriv, ker nisem reklame prebral do konca. Pa če je nisem, ni to bilo po moji krivdi. Jaz sem imel dober namen, toda kaj morem, če se je prav takrat zrušila klop pod mano, saj vsi veste, kakšne so te klopi v letnem kinu. Ko sem se pobral, pa je bila reklama že mimo.

Ker smo že pri kinu, naj vam povem, da so kar se tega tiče v Izoli veliki novatorji. Zadnje čase so predvajali nekaj filmov, ki jih niso še vrteli nikjer drugje na svetu. Prvi tak film je bil »Pot do plenstva« (koliko in kaj so zaplenili na tej poti, mi ni znano). Še mnogo zanimivejše pa so bile »Pustolovščine šivilskega brivca«, ki je po končanem sporedu ušel s platna in odprl v Izoli brivski salon ter gladko obril vse izolske šivilje, zraven pa še tiste »Šuštarje«, ki so pisali naslove filmov. To je bila ena med njegovimi največjimi pustolovščinami in z njo zaključujem svoj tedenski pregled.

Lepo Vas pozdravlja Vaš

Vane.

Zanimivi izumi

K zabavnemu delu sodobne tehnike sodijo patenti, ki vsi obljublajo lepše in udobnejše življenje, izumiteljem pa prinašajo mnogo denarja. Raj za to vrsto dejavnosti je seveda svet Amerika.

Zenske si delajo mnogo sivih las s svojo linijo. V ta namen si lahko kupijo v trgovini najnovejši števček za kalorije, ki ga lahko nosijo s seboj v torbici. Ta zanimiva priprava po vsaki jedi takoj izračuna, koliko kalorij je zaužila, jih sešteje in tudi avtomatično pokaže, kdaj naj bo vseh dobrot konec.

V športnih trgovinah si lahko nabavi nedeljski ribič poseben radar, ki pove kje so ribe in koliko jih je. Menda se pripravljajo tudi na proizvodnjo elektronskega trnka.

Nedolgo tega so patentirali posebno napravo proti spanju za avtomobilskim volanom. Aparat meče soferju neviden žarek naravnost v oči

in kakor hitro jih zapre, že aparat avtomatično sproži močno hupo.

Tudi letéca podmornica ni več novost. Patentirali so jo pred kratkim, k sreči pa ne deluje in še ne vedo za kaj bi jo uporabili. Dosti bolje so se obnesle prozorne klopi za parke, v katere montirajo reklamne oglase.

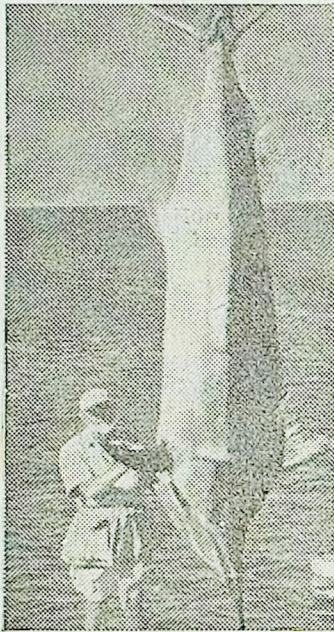
V Massachusettsu imajo celo posebno podjetje, ki ne počne nič drugega kot da dela po naročilih svojih odjemalcev razne izume: elektronske mišolovke, aparate za lepljenje trepalnic, montažne hiše, ki se pri poplavih istočasno z vodo dvigajo in spuščajo.

Tovarna avtomobilskih gum je izdelala avtogume, ki imajo vložene posebne žične mreže, ki je ne more predreti še tako ostra konica.

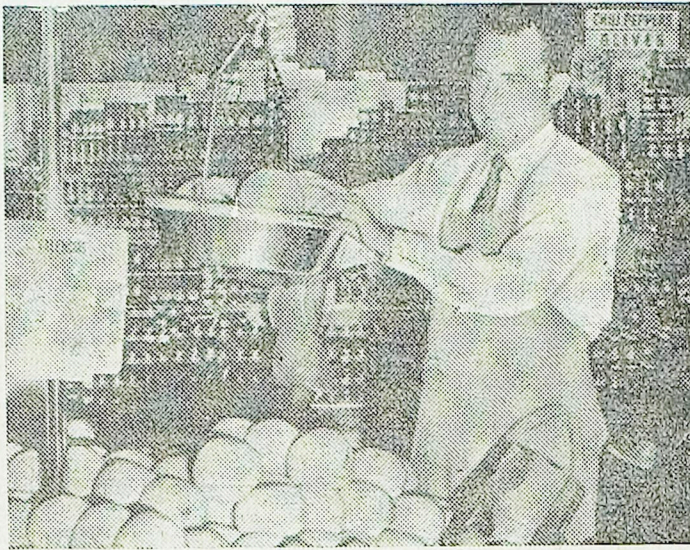
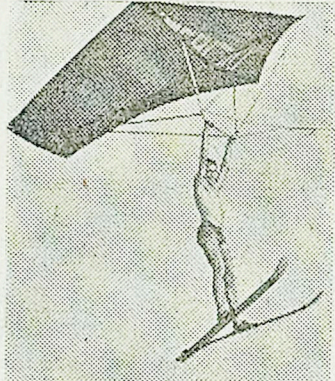
Neki bogati industrijalec je izumil imenitne čevlje. To je nekakšen katapult iz gume in vzmeti, ki blaži tresljaje pri hoji in ki podaljša korak za pol metra.

Vrsta teh iznajdb je neskončna. Človek se le nehoti vprašuje, kako so mogli ljudje živeti toliko tisočletij brez teh čudovitih pripomočkov. Zares, v stoletju tehnike je življenje užitek!

Neki Avstralec je uresničil imenitno zamisel. Naredil je zmaja, na katerega se lahko tudi sam obesi. Na naši sliki ga vidite kako na svojem izumu prijetno jadra. Zmaja vleče motorni čoln. Jadralce je lahko nekaj časa v zraku, kadar se mu pa zazdi, se pa lahko spusti tudi na gladino, saj ima na nogah pripete smuči. Ta šport je vsekakor lepši in manj enoličen, kot pa zgolj smučanje po vodi.

Naš roman v podlistku »Slovo od orožja«, ki ga je napisal sloviti ameriški pisatelj Ernest Hemingway, vam je gotovo všeč. Pisatelj pa je med drugim tudi navdušen ribič, pri čemer mu tudi ne moremo odrekati sposobnosti. Pred kratkim je ob perujski obali, kjer je sodeloval pri snemanju filma po svojem romanu »Starec in morje«, ujel zavidanja vreden plen, ob katerem ga vidimo na naši sliki.

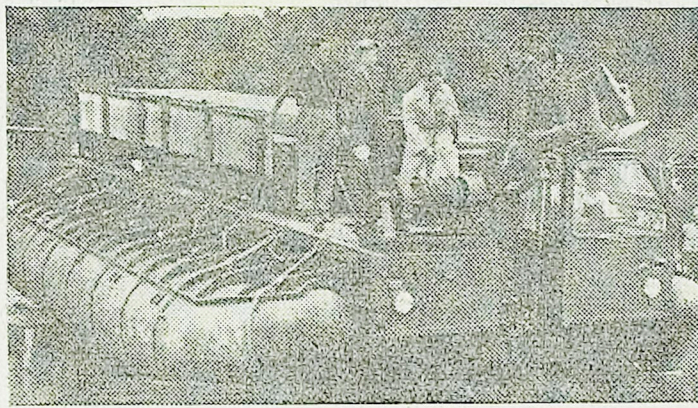
V ZDA so pred predsedniškimi volitvami in obe stranki — Republikanska in Demokratska — se krčevito borita za glasove volilcev. V svojo predvolilno propagando sta vpregli vse — od skrbno izbranih lepotic, ki jih vozijo po mestih oblečene v kopalne kostime z izpisanimi strankinimi gesli, do oblakov, na katere z močnimi žarometi projicirajo predvolilne parole. Sedanji podpredsednik ZDA Nixon pa se je v okviru predvolilne kampanje vrnil za en dan na svoje staro delovno mesto v trgovini z živili, kjer je bil svoj čas trgovski pomočnik. Prav tako kot nekdo je v ljudno strežal številnim strankam in si nedvomno priboril nekaj glasov.

Vojne in volkovi

Med vsako vojno se navadno vse vrste zveri silno razmnožijo. Posebej pa velja to za volkove, ker jih nima kdo uničevati. Tako je bilo tudi med zadnjo svetovno vojno. Število volkov se je v nekaterih deželah podnesorilo, in celo tam, kjer jih pred vojno sploh ni bilo, delajo še danes ogromno škodo. S severa so prodrli daleč na jug in v Zahodno Evropo. Nad deset let jih že uničujejo, pa je njihovo število komajda spet nekoliko padlo.

Zelo šo se razmnožili tudi pri nas v Jugoslaviji, zlasti pa jih je mnogo v Srbiji in Bosni. Po uradnih podatkih so jih samo v prvih šestih letih po osvoboditvi pobili skoraj 7000, vendar je njihovo število še vedno ogromno, saj so v zadnjih dveh letih samo v Srbiji poklali okrog 54.000 glav drobnice in govedu. Volkovi so posebno škodljivi zaradi tega, ker ne koljejo samo kar potrebujejo za hrano, ampak vse vprek. Ni namreč redek primer, da pokolje en

sam volk po 50 in več glav drobnice, čeprav lahko odnese samo eno.

Komaj so Zahodni Nemčiji dovolili ponovno oborožitev, pa že prihajajo od tam poročila o novih vojaških izumih in izdelavi strojev s katerimi bodo Nemci opremili svojo vojsko. Zato ni najbrž prav nič pretirano mnenje nekaterih opazovalcev, ki trdijo, da bo imela nova nemška vojska najodobnejšo opremo od vseh vojsk na starem kontinentu. Upamo, da tega ne bodo uporabili v take namene kot so v bližnji preteklosti. Na naši sliki je težko tovorno vozilo, ki se lahko giblje po kopnem in po vodi, služi kot kamion, vlačilec, čoln ali ponton.

TUDI KAVA VSEBUJE VITAMINE

Znanstveniki so ugotovili, da potrebuje človeški organizem med drugim tudi vitamin niacin. Ta vitamin so odkrili šele nedavno, vsebuje pa ga kava. Zanimivo je, da nastane omenjeni vitamin šele pri praženju, surova kava ga sploh nima. V dveh skodelicah močno pražene črne kave pa je toliko niacina, kolikor ga dnevno potrebuje človeško telo.

KAŠELJ

Ste morda že kdaj pomislili, s kakšno hitrostjo kašljate? Neki ameriški univerzitetni profesor je dognal, da se giblje zrak v grlu med kašljanjem s hitrostjo zvoka. To je potrdilo fotografiranje s posebno filmsko kamero, ki naredi v eni sekundi šestdeset posnetkov. Izkašljani zrak v grlu se je gibal s hitrostjo 1609 kilometrov na uro.

ELEKTRIČNI RIBOLOV

V Kaliforniji so začeli loviti ribe s posebno elektronsko napravo. Ta ima prenosni generator, dve pozitivni naelektrni mreži, prevodnik in negativno naelektrno posebno napravo. S temi pripomočki naelektrijo ribam vršičke živcev in jih prisilijo, da zaplavajo v mrežo, kakor hitro se ji približajo.

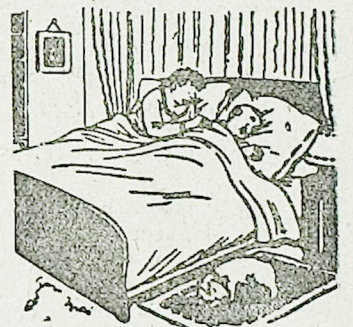
Nad glavo lepe perzijske kraljice Soraya se zbirajo temni oblaki. Perzijska ustava namreč določa, da si mora kralj po petih letih zakonskega življenja izbrati drugo ženo, če s prvo nima otrok. Ta rok gre h koncu in nič ne kaže, da bi Soraya rodila prestolonaslednika. Pravijo, da v perzijskih vodilnih krogih že izbirajo kralju novo ženo. Tako bo morala najbrž Soraya v kratkem prepustiti kralja in preseliti drugje.

MED ZNANCI

Janez (ponosno): »Poglej tega mojega fanta, kako pameten je in bis'er za svoja leta. Moram reči: če nič drugega, možgane je prav gotovo podedoval po meniču.

Francelj: »Bo držalo. Tvoja žena jih še vedno ima.

DOBER ČUVAJ

— Zbudi že enkrat tega psa, kaj ne slišiš, da nekdo vdira hišna vrata!

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

18

POSLOVENIL RADO BORDON

»Oh, bog,« sem rekel, »reši me od tod!«
Vendar sem vedel, da so tam še trije. Bili so štirje soferji. Passini je bil mrtev. Ostali so torej trije.
Nekdo me je zgrabil pod pazduhe, drugi pa mi je dvignil nogo.
»Tu so še trije,« sem rekel. »Eden je mrtev.«
»To je Manera. Šli smo iskat bolničarja, pa ni bilo nobenega. Kako se počutite, tenente?«
»Kje sta Gordini in Gavuzzi?«
»Gordini je na zbirni postaji in ga pravkar previjajo. Gavuzzi pa vas drži za nogo. Primate se mi okoli vratu, tenente! Ste hudo ranjeni?«
»V nogo. Kako je z Gordinijem?«
»Kar dobro. Bila je granata iz težkega možnarja.«
»Passini je mrtev.«
Tik zraven nas je padla granata. Oba sta se vrgla na tla in me izpustila iz rok.
»Oprostite, tenente,« je rekel Manera. »Obesite se mi okoli vratu!«
»In če me spet izpustite?«
»Prestrašila sva se pač.«
»Mar vidva nista ranjena?«
»Oba sva ranjena nekaj malega.«
»Ali lahko Gordini šofira?«
»Ne verjamem.«
Preden smo prišli do previjališča, sta me še enkrat izpustila.

»Pasja sinova,« sem rekel.
»Oprostite, tenente,« je rekel Manera. »Ne bova vas več izpustila iz rok.«
Zunaj previjališča nas je v temi nekaj ležalo na tleh. Ranjence so nosili noter in jih prinašali ven. Videl sem, kako je iz previjališča zasijala luč vsakokrat, ko se je zavesa odgnila in so nekoga nesli noter ali pa ven. Mrlič so nosili na drugo stran. Zdravniki so delali z rokavi zavahanimi do ramen in bili so rdeči kot mesarji. Ni bilo dovolj nosilnic za ranjence. Nekateri ranjenci so bili precej glasni, povečini pa so bili tihi.
Veter je zibal listje na veji, ki je bila nad vhodom v previjališče, in noč je postajala hladnejša. Bolničarji so ves čas prihajali, spuščali nosilnice na tla, jih izpraznjevali in odhajali.
Komaj so me prinesli na zbirno postajo, je Manera privekel ven nekega sanitetnega narednika in ta mi je dal na obe nogi zasilni zavoj. Rekel je, da je v rani polno zemlje in da se kri ni mogla odteči. Vzeli me bodo v roke, brž ko bo mogoče. Potem se je vrnil noter.
Gordini ne more šofirati, je rekel Manera. Ima zdobljeno ramo in ranjen je v glavo. Ni se počutil slabo, toda rama mu je zdaj otrpnila. Zdaj sedi poleg nekega zida iz opeke.
Manera in Gavuzzi sta odpeljala vsak poln avtomobil ranjencev. Lahko sta kar dobro vozila.
Pojavili so se Angleži s tremi bolniškimi avtomobili in v vsakem avtomobilu so imeli po dva moža. Eden izmed njihovih soferjev je prišel k meni v spremstvu Gordinija, ki je bil videti zelo blede in izčrpan.
Britanec se je sklonil nadme.
»Ste hudo ranjeni?« je vprašal. Bil je visok možakar in nosil je očala z jeklenim robom.
»V nogo.«
»Upam, da ni nič resnega. Hočete cigareto?«
»Hvala.«
»Rekli so mi, da ste izgubili dva soferja.«
»Da. Eden je mrtev, drugi pa vas je pripeljal.«
»Zares preklemana sreča. Želite, da prevzamemo avtomobile?«

»Prav to sem vas hotel prositi.«
»Bomo že poskrbeli zanje in jih vrnili v vilo. Vi ste 206?«
»Da.«
»Krasen kraj. Videl sem vas že tam. Povedali so mi, da ste Američan.«
»Da.«
»Jaz sem Anglež.«
»Pojdite no!«
»Da, Anglež. Ste mislili, da sem Italijan? V naših enotah je med nami tudi nekaj Italijanov.«
»Bilo bi prav lepo, če bi hoteli prevzeti avtomobile,« sem rekel.
»Bomo že skrbeli zanje.« Vzravnal se je. »Tale vaš fant si je zelo želel, da vas pridem pogledat.« Potrepal je Gordinija po rami.
Gordini se je premaknil in se nasmehnil.
Anglež je nenadoma začel govoriti v gladki, perfektni italijanščini.
»Zdaj je vse v redu. Videl sem vašega tenenteja. Prevzeli bomo oba avtomobila. Ni vam treba biti v skrbeh.« Čez hip je nadaljeval: »Moram nekaj storiti, da vas spravim preč od tod. Grem pogledat k zdravnikom. Poskušali vas bomo vzeti s sabo.«
Stopil je proti previjališču in pazljivo korakal med ranjenci. Videl sem, kako se je odgnila zavesa; ven je posijala svetloba in stopil je noter.
»Poskrbel bo za vas, tenente,« je rekel Gordini.
»Kako se počutite, Franco?«
»Kar dobro.«
Usedel se je poleg mene. Zdajci se je zavesa na vratih previjališča odgnila in ven sta prišla dva bolničarja z nosilnico. Za njima je stopal dolgi Anglež. Privedel ju je k meni.
»Tu je ameriški tenente,« je rekel v italijanščini.
»Bom že počakal,« sem dejal. »Tu so drugi, ki so dosti huje ranjeni. Jaz se kar dobro počutim.«
»Le pridite,« je rekel. »Nikar se ne delajte takega junaka.« Potem je nadaljeval v italijanščini: »Pazite, ko ga dvignete za nogo! Noge ga hudo bole. To je zakoniti sin predsednika Wilsona.«